

RAPORT Z PILOTAŻU PROCEDUR OCENY WPŁYWU SPOŁECZNEGO

PRZEMYSŁAW KORYTKOWSKI

EMANUEL KULCZYCKI

CZERWIEC 2020

Publikacja finansowana jest w ramach projektu „Badanie wzorców doskonałości w nauce i sztuce” w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „DIALOG” w latach 2017–2020.

STRONA PROJEKTU

<http://excellence-project.zut.edu.pl>

Nie wszystkie prawa zastrzeżone.

Podręcznik opublikowany na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe (CC BY 4.0).

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.pl>

JAK CYTOWAĆ

Korytkowski, P., Kulczycki, E. (2020). Raport z pilotażu procedur oceny wpływu społecznego.
DOI: 10.6084/m9.figshare.12402686

SPIS TREŚCI

1. Streszczenie, wnioski i rekomendacje	4
---	---

CZĘŚĆ I: Badanie pilotażowe: założenia i przebieg

2. Założenia i cele badania pilotażowego	12
3. Przygotowania do pilotażu	14
4. Przebieg badania pilotażowego	17

CZĘŚĆ II: Analiza ilościowa opisów wpływu

5. Charakterystyka opisów wpływu społecznego	29
6. Wyniki oceny opisów wpływu społecznego	35

CZĘŚĆ III: Wyniki badań ankietowych

7. Przygotowanie opisów wpływu społecznego	39
8. Postawy autorów opisów wpływu społecznego	46
9. Oczekiwania względem wyniku oceny wpływu społecznego	53

CZĘŚĆ IV: Analiza jakościowa opisów wpływu i uzasadnień ocen

10. Obszary wystąpienia wpływu społecznego	60
11. Udokumentowany związek między działalnością naukową a wpływem społecznym	61
12. Zasięg wpływu społecznego	63
13. Znaczenie wpływu społecznego	65
14. Interdyscyplinarność badań naukowych lub prac rozwojowych o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki	66

CZĘŚĆ V: Uzasadnienia rekomendacji	68
---	----

ZAŁĄCZNIKI: KWESTIONARIUSZE ANKIET

Kwestionariusz 1	78
Kwestionariusz 2	82

STRESZCZENIE, WNIOSKI I REKOMENDACJE

Wpływ społeczny, tj. wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki, pozwala na pokazanie, że działalność naukowa realizowana na uczelniach i w instytutach badawczych oddziałuje nie tylko na świat akademicki, ale również na otoczenie społeczno-gospodarcze oraz pomaga w rozumieniu naszej kultury i historii.

Celem oceny wpływu społecznego w ramach ewaluacji jakości działalności naukowej jest podkreślenie znaczenia oraz docenienie zastosowania wiedzy naukowej zarówno w lokalnym, jak i globalnym otoczeniu społeczno-gospodarczym. Na wpływ społeczny można patrzeć podobnie jak na cytowania, będące świadectwem tego, że wyniki badań naukowych były inspirujące dla innych naukowców, którzy w swoich kolejnych badaniach wykorzystali to, co zostało opracowane. Udokumentowany wpływ społeczny świadczy o tym, że przeprowadzona działalność naukowa została wykorzystana w celu ulepszenia otaczającego świata oraz rozumienia rzeczywistości.

Udokumentowanie wpływu społecznego ma ważne znaczenie nie tylko dla społeczeństwa, ale również dla samej akademii, gdyż pozwala pokazać potrzebę inwestowania i wzrostu nakładów na naukę.

Wykorzystanie efektów działalności naukowej jest procesem złożonym, interaktywnym, społecznym i obejmującym różnorodne relacje między naukowcami, decydentami i odbiorcami tych efektów. W działalności naukowej coraz częściej dąży się nie tylko do wytwarzania wiedzy, ale również do wdrażania uzyskanych wyników, z silnym naciskiem na kontekst wpływu społecznego badań i zaangażowanie społeczne. Wdrożenie wyników badań często jest źródłem satysfakcji naukowców oraz skutecznym narzędziem dla instytucji naukowych, aby pokazać społeczeństwu, że nauka przyczynia się do rozwoju społecznego i gospodarczego.

Nowy element ewaluacji nauki w postaci oceny wpływu społecznego pozwoli docenić instytucje naukowe i pracujących w nich naukowców, którzy przywiązują dużą wagę do interakcji ze społeczeństwem oraz wdrażania rezultatów swoich działań. Jednocześnie ten typ oceny pozwoli docenić działalność naukową, która często dopiero w dłuższej perspektywie wykazuje duże znaczenie dla społeczeństwa oraz rozwiązuje ważne problemy społeczne i gospodarcze.

Badanie pilotażowe, realizowane w latach 2019–2020 na trzech polskich uczelniach publicznych, potwierdziło, że ocena wpływu społecznego na podstawie obowiązujących aktów prawnych jest możliwa, wymaga jednakże doprecyzowania zarówno procedur od strony legislacyjnej, informatycznej, jak i praktyk, które będą stosowane przez Komisję Ewaluacji Nauki. W poniższym podsumowaniu wskazano główne wnioski i rekomendacje wynikające z pilotażu.

1. Ocena wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki została pozytywnie przyjęta przez uczestników pilotażu. Uczestnicy badań pilotażowych zgodzili się w przeważającej większości ze stwierdzeniem, że wpływ społeczny jest długofalowym efektem pracy naukowej.
2. Sprawdziło się wykorzystanie opisów wpływu jako sposobu prezentacji związku między wynikami działalności naukowej a społeczeństwem i gospodarką. Wszystkie dyscypliny z uczelni biorących udział w badaniu pilotażowym były w stanie zidentyfikować i udowodnić wpływ społeczny przy pomocy opisów wpływu.
3. Ocena wpływu społecznego pozwoliła zaprezentować trzem uczelniom długofalowe efekty przeprowadzonych badań naukowych. 17% dowodów wkładu naukowego dotyczyło wyników badań opublikowanych ponad 10 lat temu, a 46% dotyczyło wyników badań opublikowanych przed czteroletnim okresem objętym ewaluacją działalności naukowej.
4. Pilotaż pokazał, że niezależnie od dyscypliny przygotowanie opisu wpływu społecznego średnio zajęło niespełna 40 godzin, przeznaczonych na to przez cały, najczęściej 2–4-osobowy, zespół. Praca była rozłożona na kilka miesięcy, m.in. ze względu na proces identyfikowania i dokumentowania wpływu społecznego.
5. Zaproponowany w pilotażu formularz strukturyzujący opis wpływu sprawdził się i został pozytywnie oceniony przez uczestników pilotażu.
6. Przeprowadzenie oceny wpływu społecznego wymaga wprowadzenia limitu znaków na poszczególne pola formularza. Taki zabieg pozwala na racjonalne zaplanowanie obciążenia ekspertów w ograniczonym czasowo procesie oceny oraz wskazuje na konieczność zwięzłości prezentowanych opisów. Limit jednak nie może być za niski, gdyż nie pozwoli ewaluowanym podmiotom udowodnić związku pomiędzy wynikami prowadzonej działalności naukowej a osiągniętym wpływem społecznym.
7. Dowody wkładu naukowego oraz dowody wpływu społecznego można ocenić poprawnie jedynie wtedy, gdy eksperci mają dostęp do wskazywanych materiałów (np. publikacji naukowych w plikach PDF czy też nagrań audio-wideo w formacie np. MP4). Pilotaż pokazał niezbędność dostępu do tych materiałów. Jednocześnie jednak okazało się, że takie materiały nie mogą być udostępniane z poziomu poszczególnych ewaluowanych podmiotów ze względu na istnienie zbyt wielu różnych rozwiązań technicznych, co generuje – nawet w skali trzech uczelni biorących udział w pilotażu – liczne problemy, związane m.in. z udostępnianiem loginów i haseł czy różnym sposobem dostępu do plików.
8. Przygotowany w ramach pilotażu system informatyczny sprawdził się oraz został pozytywnie oceniony przez autorów opisów wpływu i przez ekspertów.

9. Pilotaż pokazał konieczność przygotowania materiałów (podręczników) dla ewaluowanych podmiotów i ekspertów.
10. Wpływ był identyfikowany w opisach we wszystkich obszarach wymienionych w Rozporządzeniu z 22 lutego 2019 roku. Zaledwie kilka opisów wskazywało obszary niewymienione w rozporządzeniu, co pokazuje, że podany tam katalog jest kompletny.
11. Pilotaż pokazał, że przyjęty model indywidualnej oceny eksperckiej się nie sprawdził. Oceny ekspertów dość mocno różniły się między sobą, a uzasadnienia bywały częściowo sprzeczne.
12. Ewaluacja opisów wpływu zgodnie z wytycznymi z rozporządzenia rodzi wiele problemów zarówno na poziomie niejasnych kryteriów oceny, jak i samego sposobu oceniania opartego na dwóch uzasadnieniach bez możliwości uzgadniania ocen przez ekspertów.
13. Pilotaż pokazał, że ocena opisów wpływów według dwóch wymiarów, tj. zasięgu i znaczenia, wyrażona w jednej skali punktowej, jest problematyczna dla ekspertów. Rozporządzenie z 22 lutego 2019 roku mówi o dwóch kryteriach, ale de facto wskazuje, że ocenie podlega głównie zasięg zdefiniowany w sposób geograficzny.
14. Badania pilotażowe pokazały, że jednym z największych wyzwań jest przygotowanie ekspertów do oceny oraz czas potrzebny do przeprowadzenia tego procesu. Pomimo przygotowania osobnego podręcznika dla ekspertów wiele uzasadnień zawierało sformułowania i sposoby oceny wprost wskazywane w podręczniku jako nierekomendowane.
15. W uzasadnieniach można było zauważyć, że eksperci reprezentujący tę samą dyscyplinę, której opis wpływu oceniali, przywiązywali znacznie większą wagę do omówienia wkładu działalności naukowej niż eksperci, którzy reprezentowali inną dyscyplinę.

REKOMENDACJE

Rekomendacja A: Wdrożenie akcji informacyjnej

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Komisja Ewaluacji Nauki powinny rozpocząć szeroką akcję informacyjną dotyczącą zasad i sposobu oceny wpływu działalności naukowej na społeczeństwo i gospodarkę.

Rekomendacja B: Wdrożenie formularza do opisu wpływu z ograniczeniem liczby znaków

W badaniu pilotażowym zaproponowano formularz wraz ze wskazanym limitem znaków, który uczestnicy badania pozytywnie ocenili. Struktura rekomendowanego formularza oraz limity znaków są następujące:

1. Tytuł opisu wpływu: (maksymalnie 150 znaków ze spacjami)
2. Obszar wpływu: (pole jednokrotnego wyboru) <ul style="list-style-type: none"> • Gospodarka • Funkcjonowanie administracji publicznej • Ochrona zdrowia • Kultura i sztuka • Ochrona środowiska naturalnego • Bezpieczeństwo i obronność państwa • Inne czynniki wpływające na rozwój cywilizacyjny społeczeństwa
3. Streszczenie: (maksymalnie 1000 znaków ze spacjami)
4. Wkład działalności naukowej: (maksymalnie 3500 znaków ze spacjami)
5. Dowody wkładu działalności naukowej: (maksymalnie pięć referencji do dokumentów/publikacji z lat 1996–2020 ze wskazaniem głównych autorów, którzy byli pracownikami ewaluowanego podmiotu zgłaszającego opis wpływu, oraz okresu prowadzenia badań, których wynikami są wskazywane dowody wkładu działalności naukowej)
6. Charakterystyka wpływu społecznego: (maksymalnie 6000 znaków ze spacjami)
7. Dowody wpływu: (maksymalnie pięć dowodów z lat 2017–2020 wraz z datą powstania dowodu oraz ze streszczeniem dla dowodów w języku innym niż angielski – maksymalnie 2000 znaków ze spacjami)

Rekomendacja C: Rekomendowanie ujednoliconego stylu bibliograficznego

Dowody wkładu naukowego oraz dowody wpływu powinny być opisane z wykorzystaniem standardu APA 7 (American Psychological Association: 7th Edition).

Rekomendacja D: Uruchomienie centralnego systemu zbierania dowodów wpływu i wkładu naukowego

Dowody wkładu naukowego (najczęściej artykuły lub książki w formacie PDF) oraz dowody wpływu społecznego (publikacje w formacie PDF, materiały audio i wideo) powinny być zbierane w jednym centralnym systemie utrzymywanym przez Ośrodek Przetwarzania Informacji i być dostępne do wglądu dla ekspertów. Należy wprowadzić ograniczenie maksymalnego rozmiaru przesyłanych plików (np. 500 MB). Dostęp do dowodów jest bardzo ważnym elementem zapewniającym wiarygodność opisów wpływu oraz niezbędnym elementem pozwalającym ekspertom na podjęcie merytorycznej oceny.

Rekomendacja E: Eksperti powinni reprezentować różne środowiska, również poza-akademickie

Na ekspertów powinni zostać powołani zarówno naukowcy, jak i osoby spoza środowiska akademickiego. Pożądaną sytuacją jest ocena każdego opisu wpływu przez jedną osobę ze środowiska akademickiego i jedną spoza, przy jednoczesnym założeniu, że jeden z tych ekspertów jest ekspertem zagranicznym.

Kandydatury na ekspertów powinny być zgłaszane w szerokim i otwartym naborze przez ewaluowane podmioty oraz organizacje reprezentujące środowiska zdefiniowane w rozporządzeniu jako związane z obszarami wpływu społecznego. Taka procedura zapewni możliwość osiągnięcia wysokiego stopnia zaufania środowiska naukowego do procesu oceny eksperckiej.

Rekomendacja F: Przeszkolenie ekspertów oceniających opisy wpływu

Wielkim wyzwaniem stojącym przed Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Komisją Ewaluacji Nauki jest przeszkolenie ekspertów oceniających opisy wpływu. Pilotaż pokazał, że wielu naukowcom trudno jest wyjść poza dobrze im znane ramy oceny działalności typowo naukowej i spojrzeć szerzej na efekty pozanaukowe. Właściwe zbudowanie postaw za pomocą szkolenia ekspertów będzie kluczowym zadaniem pod względem jakości uzyskiwanych ocen.

Rekomendacja G: Zapewnienie zbalansowanego doboru ekspertów do oceny opisu wpływu

Opisy wpływu powinny być oceniane przez ekspertów ze środowiska akademickiego, którzy należą do dziedziny, ale nie należą do dyscypliny, której dotyczy oceniany opis. Nauki teologiczne powinny być oceniane wspólnie z naukami humanistycznymi. Należy zwrócić uwagę, że w ocenie opisu wpływu najważniejszy jest wpływ społeczny, a nie badania naukowe będące jego podstawą.

Rekomendacja H: Ocena opisów wpływu w grupach dotyczących tych samych typów obszarów wpływu

Każdy z opisów wpływu będzie poświęcony wpływowi na przynajmniej jeden z siedmiu obszarów wpływu wymienionych w Rozporządzeniu z 22 lutego 2019 roku: gospodarkę, funkcjonowanie administracji publicznej, ochronę zdrowia, kulturę i sztukę, ochronę środowiska naturalnego, bezpieczeństwo i obronność państwa, inne czynniki wpływające na rozwój cywilizacyjny społeczeństwa. Jednostka musi wybrać jeden dominujący obszar. Rekomenduje się, aby na podstawie deklaracji ewaluowanego podmiotu przydzielać ekspertom do oceny opisy wpływu społecznego dotyczące tej samej grupy obszaru wpływu. Tak, aby ekspert oceniał głównie np. opisy dotyczące wpływu na ochronę środowiska naturalnego.

Rekomendacja I: Wdrożenie paneli eksperckich i procedury uzgadniania uzasadnienia

Zdecydowanie rekomenduje się wprowadzenie paneli eksperckich wraz z procedurą uzgadniania jednego wspólnego uzasadnienia oraz jednej wspólnej oceny punktowej. Wynika to z występującej w pilotażu dużej rozbieżności ocen oraz z częściowej sprzeczności uzasadnień. Uzgodnienia ocen powinny odbywać się w czasie posiedzenia panelu ekspertów.

Rekomendacja J: Zmiana skali oceny oraz wprowadzenie obowiązku wielowymiarowego uzasadnienia oceny

Oceniane powinny być dwa kryteria: *zasięgu geograficznego* i *znaczenia dla grupy odbiorców*, a ocena końcowa powinna być sumą punktów uzyskanych z tych dwóch kryteriów.

W każdym kryterium można przyznać od 0 do 50 pkt, tak aby było możliwe docenienie zarówno wpływu społecznego o ograniczonym znaczeniu, lecz o międzynarodowym zasięgu, jak i wpływu społecznego o przełomowym znaczeniu, lecz o lokalnym zasięgu. Docenienie wpływu jednostek naukowych na ich najbliższe otoczenie społeczno-gospodarcze i kulturowe powinno być istotnym celem polityki naukowej.

W kryterium *zasięgu geograficznego* przyznaje się:

- od 41 do 50 pkt – w przypadku wpływu społecznego o międzynarodowym zasięgu,
- od 31 do 40 pkt – w przypadku wpływu społecznego o krajowym zasięgu,
- od 21 do 30 pkt – w przypadku wpływu społecznego o regionalnym zasięgu,
- od 11 do 20 pkt – w przypadku wpływu społecznego o lokalnym zasięgu,
- od 0 do 10 pkt – w przypadku wpływu społecznego o marginalnym zasięgu.

W kryterium *znaczenia dla grupy odbiorców* przyznaje się:

- od 41 do 50 pkt – w przypadku wpływu społecznego o przełomowym znaczeniu,
- od 31 do 40 pkt – w przypadku wpływu społecznego o kluczowym znaczeniu,
- od 21 do 30 pkt – w przypadku wpływu społecznego o istotnym znaczeniu,
- od 11 do 20 pkt – w przypadku wpływu społecznego o ograniczonym znaczeniu,
- od 0 do 10 pkt – w przypadku wpływu społecznego o znikomym znaczeniu.

W uzasadnieniu należy odnieść się do obu kryteriów, a w kryterium *znaczenia dla grupy odbiorców* powinno się uwzględnić: (1) *moc związku wkładu działalności naukowej z deklarowanym wpływem społecznym potwierdzającym rolę jednostki w wytworzeniu wpływu o danym znaczeniu* oraz (2) *siłę dowodów* wpływu społecznego świadcząca o znaczeniu wpływu.

Rekomendacja K: Rezygnacja ze zwiększenia o 20 liczby punktów za interdyscyplinarne badania o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki

Dodatkowe 20 pkt za interdyscyplinarne badania o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki są niepotrzebne. Oba pojęcia, tj. interdyscyplinarność i przełomowość, dotyczą badań naukowych, a nie wpływu społecznego, i w związku z tym nie powinny być oceniane w ramach tego kryterium. Ponadto pojęcie przełomowości badań jest dyskusyjne i – jak pokazały badania pilotażowe – niezwykle trudne do obiektywnej oceny i uzasadnienia.

Rekomendacja L: Rezygnacja z dodatkowych opisów wpływu

Dodatkowe opisy wpływu (np. dotyczące projektów architektonicznych czy monografii) są zgodne z definicją tzw. zwykłych opisów wpływu i dlatego nie ma konieczności ich wyodrębniania. Należy odpowiednio rozszerzyć katalog dopuszczonych dowodów wkładu naukowego, np. o projekty architektoniczne czy działalność spółki spin-off.

Rekomendacja Ł: Obniżenie wagi kryterium wpływu społecznego

Ze względu na to, że wpływ społeczny jest zupełnie nowym kryterium w polskim systemie ewaluacji jakości działalności naukowej, powinien odgrywać mniejszą rolę w ostatecznej ocenie dyscypliny w instytucji naukowej w najbliższej ewaluacji. Rekomenduje się, aby udział ten był na poziomie 10% całkowitej oceny. Przez kolejne lata instytucje naukowe oswoją się z tym kryterium oraz będą mogły aktywniej działać w obszarze osiągania wpływu społecznego oraz ten wpływ na bieżąco dokumentować.

Rekomendacja M: Jeden dowód wkładu działalności naukowej lub wpływu społecznego to jeden plik

Każdy z dowodów powinien być przedstawiony za pomocą tylko jednego pliku wgrywanego do centralnego systemu utrzymywanego przez Ośrodek Przetwarzania Informacji. Dowody nie mogą być kompresowane, np. w formacie ZIP lub RAR.

CZĘŚĆ I

BADANIE PILOTAŻOWE: ZAŁOŻENIA I PRZEBIEG

2. Założenia i cele badania pilotażowego
3. Przygotowania do pilotażu
4. Przebieg badania pilotażowego

Raport składa się z pięciu części. W części pierwszej prezentowane są założenie i przebieg badania pilotażowego. W części drugiego scharakteryzowano przedstawione do oceny opisy wpływu społecznego. W części trzeciej przedstawiono wyniki badań ankietowych dotyczących przygotowywania opisów wpływu społecznego, postaw autorów względem oceny wpływu społecznego oraz stosunku autorów do ocen opisów wpływu. W części czwartej zaprezentowano analizę opisów wpływu społecznego i ocen ewaluatorów. W części piątej zamieszczono wnioski oraz uzasadnienia rekomendacji.

2

ZAŁOŻENIA I CELE BADANIA PILOTAŻOWEGO

Badanie pilotażowe było przeprowadzone w ramach projektu naukowego „Badanie wzorców doskonałości w nauce i sztuce”. Projekt jest realizowany przez Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie we współpracy z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz Akademią Sztuki w Szczecinie ze środków konkursu grantowego DIALOG Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Celem pilotażu było przetestowanie w warunkach zbliżonych do rzeczywistej ewaluacji, która miała się odbyć w pierwszej połowie 2021 roku¹, wszystkich procedur związanych z przygotowaniem, zbieraniem oraz ocenianiem opisów wpływu społecznego zdefiniowanych w Rozporządzeniu z 22 lutego 2019 roku (Dz.U. 2019 poz. 392).

Działania pilotażowe przeprowadzono zgodnie ze stanem prawnym z 1 października 2019 roku, który zdefiniowany był przez Ustawę z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668) wprowadzającą istotne zmiany w zakresie ewaluacji jakości działalności naukowej.

Najistotniejsze zmiany z punktu widzenia prowadzonego badania pilotażowego to przejście na ewaluację dyscyplin naukowych i artystycznych w miejsce ewaluacji jednostek organizacyjnych oraz wprowadzenie w art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy zupełnie nowego kryterium oceny, tj. wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki, nazywanego „trzecim kryterium” (obok oceny publikacji w „pierwszym kryterium” oraz oceny efektów finansowanych działalności naukowej w „drugim kryterium”), mimo iż w dziedzinie sztuki są jedynie dwa kryteria.

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej (Dz.U. 2019 poz. 392) w § 23 definiuje, że ewaluację w ramach trzeciego kryterium przeprowadza się na podstawie opisów wpływu, oraz precyzuje, w jaki sposób ma przebiegać jego ocena.

¹ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2020 roku o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. 2020 poz. 695) w art. 60 pkt 13 wydłuża aktualny okres ewaluacji na lata 2017–2021, co oznacza, że ewaluacja odbędzie się w pierwszej połowie 2022 roku.

Zestaw danych niezbędny do przedstawienia opisu wpływu definiuje w § 5 ust. 3 Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 6 marca 2019 roku w sprawie danych przetwarzanych w Zintegrowanym Systemie Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on (Dz.U. 2019 poz. 496).

Celem badania pilotażowego było przedstawienie wniosków mogących:

1. Posłużyć społeczności akademickiej do lepszego przygotowania się do oceny w ramach kryterium dotyczącego wpływu działalności naukowej na społeczeństwo i gospodarkę.
2. Posłużyć Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Komisji Ewaluacji Nauki do lepszego przygotowania się do przeprowadzenia oceny w tym kryterium.

W pilotażu nie była badana procedura oceny opisów wpływu działalności naukowej prowadzonej na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa zgodnie z § 30 i § 31 Rozporządzenia z 22 lutego 2019 roku.

W skład zespołu prowadzącego badanie pilotażowe wchodził:

- dr hab. inż. Przemysław Korytkowski, prof. ZUT (kierownik),
- dr hab. Emanuel Kulczycki, prof. UAM,
- dr inż. Bartłomiej Małachowski,
- dr inż. Agnieszka Olejnik-Krugły,
- dr Mirosława Marciniak,
- dr Ewa Rozkosz.

Autorzy niniejszego raportu w momencie prowadzenia badań pilotażowych są członkami Komisji Ewaluacji Nauki w kadencji 2019–2022.

PRZYGOTOWANIA DO PILOTAŻU

Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 roku w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818) ustaliło nową klasyfikację, która obejmuje 47 dyscyplin. W każdej z nich będzie prowadzona ewaluacja wpływu społecznego.

W związku z początkowym założeniem dotyczącym przeprowadzenia pilotażu w warunkach zbliżonych do rzeczywistości przyjęto, że pilotaż powinien objąć jak największą liczbę dyscyplin przy założeniu, że liczba uczestniczących w projekcie uczelni będzie mała, co wynika z idei samych badań pilotażowych. Z tego powodu w pilotażu uczestniczyły trzy uczelnie, których dobór umożliwił uwzględnienie większości dyscyplin ze wszystkich ośmiu dziedzin nauki i sztuki:

- Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie (koordynator),
- Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,
- Akademia Sztuki w Szczecinie.

W tych trzech uczelniach według stanu na 1 października 2019 roku będzie łącznie ewaluowanych 41 różnych dyscyplin. Tabela 1 zawiera zestawienie dyscyplin, które wzięły udział w pilotażu. W dwóch dyscyplinach: ekonomii i finansach oraz naukach chemicznych badania naukowe prowadzone są na dwóch uczelniach, UMK i ZUT, a w przypadku sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki badania prowadzone są na wszystkich trzech uczelniach biorących udział w pilotażu.

Tabela 1. Zestawienie dyscyplin, które wzięły udział w pilotażu

Lp.	Dziedzina nauki/sztuki	Dyscyplina naukowa/artystyczna	ZUT	UMK	AS
1	Dziedzina nauk humanistycznych	1. Archeologia		+	
		2. Filozofia		+	
		3. Historia		+	
		4. Językoznawstwo		+	
		5. Literaturoznawstwo		+	
		6. Nauki o kulturze i religii		+	
		7. Nauki o sztuce			+

Lp.	Dziedzina nauki/sztuki	Dyscyplina naukowa/artystyczna	ZUT	UMK	AS
2	Dziedzina nauk inżynieryjno-technicznych	1. Architektura i urbanistyka	+		
		2. Automatyka, elektronika i elektrotechnika	+		
		3. Informatyka techniczna i telekomunikacja	+		
		4. Inżynieria biomedyczna			
		5. Inżynieria chemiczna	+		
		6. Inżynieria lądowa i transport	+		
		7. Inżynieria materiałowa	+		
		8. Inżynieria mechaniczna	+		
		9. Inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka	+		
3	Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu	1. Nauki farmaceutyczne		+	
		2. Nauki medyczne		+	
		3. Nauki o kulturze fizycznej			
		4. Nauki o zdrowiu		+	
4	Dziedzina nauk rolniczych	1. Nauki leśne			
		2. Rolnictwo i ogrodnictwo	+		
		3. Technologia żywności i żywienia	+		
		4. Weterynaria		+	
		5. Zootechnika i rybactwo	+		
5	Dziedzina nauk społecznych	1. Ekonomia i finanse	+	+	
		2. Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna		+	
		3. Nauki o bezpieczeństwie		+	
		4. Nauki o komunikacji społecznej i mediach		+	
		5. Nauki o polityce i administracji		+	
		6. Nauki o zarządzaniu i jakości		+	
		7. Nauki prawne		+	
		8. Nauki socjologiczne		+	
		9. Pedagogika		+	
		10. Prawo kanoniczne			
		11. Psychologia		+	

Lp.	Dziedzina nauki/sztuki	Dyscyplina naukowa/artystyczna	ZUT	UMK	AS	
6	Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych	1. Astronomia		+		
		2. Informatyka				
		3. Matematyka			+	
		4. Nauki biologiczne			+	
		5. Nauki chemiczne		+	+	
		6. Nauki fizyczne			+	
		7. Nauki o Ziemi i środowisku			+	
7	Dziedzina nauk teologicznych	Nauki teologiczne			+	
8	Dziedzina sztuki	1. Sztuki filmowe i teatralne				
		2. Sztuki muzyczne			+	
		3. Sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki	+	+	+	

Według Rozporządzenia z 22 lutego 2019 roku, jeśli ewaluowany podmiot zatrudnia przeliczeniowo w dyscyplinie naukowej lub artystycznej:

- nie więcej niż 100 osób – przedstawia do oceny 2 opisy wpływu,
- od 101 do 200 osób – przedstawia do oceny 3 opisy wpływu,
- od 201 do 300 osób – przedstawia do oceny 4 opisy wpływu,
- więcej niż 300 osób – przedstawia do oceny 5 opisów wpływu.

W pilotażu przyjęto, że bez względu na liczbę osób reprezentujących dyscyplinę na uczelni każda dyscyplina przygotowuje jeden opis wpływu. W celu zapewnienia warunków zbliżonych do rzeczywistej ewaluacji przyjęto zasadę, że opisy wpływów nie będą nikomu udostępniane. Zasada ta została wpisana do umowy zawartej pomiędzy uczelniami uczestniczącymi w pilotażu, aby zapewnić autorom opisów wpływu poufność wytworzonego materiału przygotowywanego po raz pierwszy przez uczelnię i jako takiego wymagającego zapewne dalszej pracy.

Ponadto uczelnie mogły dobrowolnie przygotować w ramach dyscyplin, których to dotyczy, jeden dodatkowy, tzw. specjalny opis wpływu zgodnie z § 23 pkt 4 Rozporządzenia z 22 lutego 2019 roku.

PRZEBIEG BADANIA PILOTAŻOWEGO

Analiza stanu prawnego, a w szczególności Rozporządzenia z 6 marca 2019 roku oraz Rozporządzenia z 22 lutego 2019 roku, jasno wskazała, że zawarte w nich informacje nie są wystarczające do przeprowadzenia pilotażu. Z tego względu podjęto decyzję o przygotowaniu formularza opisu wpływu społecznego, który z jednej strony będzie zgodny z przepisami, a z drugiej strony będzie zawierał pola, które nie są uwzględnione w przepisach, ale zdaniem zespołu prowadzącego pilotaż są niezbędne do jego przeprowadzenia.

Rozporządzenie z 6 marca 2019 roku w § 5 pkt 3 pkt 6 wskazuje, że opisy wpływu społecznego zawierają:

informacje na temat związku między wynikami badań naukowych lub prac rozwojowych albo działalności naukowej w zakresie twórczości artystycznej a gospodarką, funkcjonowaniem administracji publicznej, ochroną zdrowia, kulturą i sztuką, ochroną środowiska naturalnego, bezpieczeństwem i obronnością państwa lub innymi czynnikami wpływającymi na rozwój cywilizacyjny społeczeństwa, w języku polskim i angielskim, w liczbie wynikającej z przepisów wydanych na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 1 ustawy, z uwzględnieniem:

- a) głównych autorów tych badań naukowych, prac rozwojowych lub osiągnięć artystycznych albo nazwy podmiotu utworzonego w celu komercjalizacji wyników działalności naukowej lub know-how związanego z tymi wynikami, zwanej dalej „komercjalizacją”,
- b) okresu prowadzenia tych badań naukowych, prac rozwojowych lub działalności naukowej w zakresie twórczości artystycznej albo okresu prowadzenia działań związanych z komercjalizacją przez podmiot utworzony w celu komercjalizacji,
- c) głównych wniosków z badań naukowych lub prac rozwojowych albo efektów działalności naukowej w zakresie twórczości artystycznej albo działań związanych z komercjalizacją, mających istotne znaczenie dla kreowania wpływu na te obszary, a w przypadku badań naukowych i prac rozwojowych – także informacji o najważniejszych artykułach naukowych i monografiach naukowych, w których te wnioski były opublikowane,
- d) charakterystyki wpływu działalności naukowej lub działań związanych z komercjalizacją na te obszary, ze wskazaniem grupy społecznej będącej beneficjentem wpływu,
- e) wskazania dowodów wpływu działalności naukowej albo działań związanych z komercjalizacją na te obszary wraz z datą ich powstania,
- f) dyscypliny, której dotyczy opis wpływu.

W Rozporządzeniu z 6 marca 2019 roku nie sprecyzowano następujących kwestii, które musiały zostać wdrożone w pilotażu, aby przeprowadzić badania zgodnie z wymaganym stanem prawnym:

1. Nie sprecyzowano minimalnej oraz maksymalnej liczby znaków dla każdego pola związanego z opisem wpływu.
2. Nie sprecyzowano sposobu przedstawienia informacji o artykułach i monografiach naukowych dotyczących głównych wniosków z badań naukowych oraz ich maksymalnej liczby.
3. Nie sprecyzowano sposobu przedstawienia informacji o dowodach wpływu społecznego oraz ich maksymalnej liczby.
4. Opisy wpływu będą oceniane przez ekspertów zagranicznych. Rozporządzenie z 22 lutego 2019 roku wprowadza wymaganie przygotowania wersji w języku angielskim oprócz wersji w języku polskim. W związku z tym należy wprowadzić konieczność przygotowania streszczenia w języku angielskim dla każdego dowodu wkładu naukowego oraz dowodu wpływu społecznego, których językiem nie jest język angielski.

Na podstawie Rozporządzenia z 6 marca 2019 roku przygotowano formularz w języku polskim przedstawiony w tabeli 2 oraz formularz w języku angielskim przedstawiony w tabeli 3.

Tabela 2. Formularz opisu wpływu społecznego w języku polskim wykorzystany w pilotażu

Ewaluowany podmiot:
Dyscyplina naukowa:
1. Tytuł opisu wpływu społecznego: (maksymalnie 150 znaków ze spacjami)
2. Wkład działalności naukowej: (maksymalnie 3500 znaków ze spacjami)
3. Dowody wkładu działalności naukowej: (maksymalnie 5 referencji do dokumentów/publikacji z lat 1996–2020 ze wskazaniem głównych autorów, którzy byli pracownikami ewaluowanego podmiotu zgłaszającego opis wpływu społecznego, oraz okresu prowadzenia badań, których wynikami są wskazywane dowody wkładu działalności naukowej oraz ze streszczeniem dla dowodów w języku innym niż angielski – maksymalnie 2000 znaków ze spacjami)
4. Charakterystyka wpływu społecznego: (maksymalnie 6000 znaków ze spacjami)
5. Dowody wpływu społecznego: (maksymalnie 5 dowodów z lat 2017–2020 wraz z datą powstania dowodu oraz ze streszczeniem dla dowodów w języku innym niż angielski – maksymalnie 2000 znaków ze spacjami)

Tabela 3. Formularz opisu wpływu społecznego w języku angielskim wykorzystany w pilotażu

Scientific Unit:
Discipline:
1. Title of societal impact case study: (max. 150 characters with spaces)
2. Scientific contribution: (max. 3,500 characters with spaces)
3. Evidence of scientific contribution: (max. 5 references to documents/publications from the years 1996–2020 with information which of authors were employees of the scientific unit which submit the societal impact case study and the period of conducting research which results of which are indicated as the evidence of the contribution with summary, only for non-English evidence of societal impact – max. 2,000 characters with spaces)
4. Characteristic of societal impact: (max. 6,000 characters with spaces)
5. Evidence of impact: (max. 5 references to documents/publication from the years 2017–2020 with a date of evidence creation with summary, only for non-English evidence of societal impact – max. 2,000 characters with spaces)

Zaproponowane formularze są autorską interpretacją i uzupełnieniem przepisów rozporządzeń z 22 lutego oraz 6 marca 2019 roku. Limity liczby znaków oraz liczby dowodów są autorskimi rozwiązaniami. Zostały one przyjęte tak, aby z jednej strony zapewnić możliwość przedstawienia najważniejszych argumentów, a z drugiej strony, by opis wpływu był dokumentem jak najbardziej zwięzłym.

Autorskim rozwiązaniem przyjętym w pilotażu jest również zbieranie oraz udostępnianie przez ewaluowane podmioty dokumentów będących dowodami wkładu naukowego oraz dowodami wpływu na specjalnie przeznaczonych do tego serwerach utrzymywanych przez te podmioty. Zgodnie z zapisami *Podręcznika dla ewaluowanych podmiotów*:

29. Dostęp do systemu informatycznego ewaluowanego podmiotu, w którym będą przechowywane dowody wkładu działalności naukowej oraz dowody wpływu społecznego, powinien być ograniczony i chroniony hasłem przekazanym wraz z opisem wpływu społecznego.

32. Ewaluowany podmiot musi zapewnić anonimowy dostęp do systemu, na przykład nie może żądać zakładania specjalnych kont przez osoby uprawnione do wglądu do dowodów.

Dowody wkładu naukowego oraz dowody wpływu służyły w ocenie dokonywanej przez ekspertów do weryfikacji, czy stwierdzenia zawarte w opisie wpływu są zgodne ze stanem faktycznym.

4.1. Przygotowanie pilotażu na uczelniach

W czerwcu 2019 roku zostały poczynione uzgodnienia z władzami (rektorami, dziekanami, szefami dyscyplin) trzech biorących udział w pilotażu uczelni co do zakresu pilotażowej ewaluacji. Władze uczelni poproszono o wyznaczenie zespołów składających się z od 1 do 3 osób, które będą w ramach każdej z dyscyplin przygotowywać opis wpływu.

Kolejnym etapem pilotażu było przygotowanie *Podręcznika dla ewaluowanych podmiotów*², który liczy 16 stron oraz 58 numerowanych paragrafów, oraz *Podręcznika dla ekspertów*³, który liczy 10 stron oraz 41 numerowanych paragrafów. Oba podręczniki ukończono pod koniec grudnia 2019 roku.

W dniach 20 oraz 22 listopada 2019 roku odbyły się na trzech uczelniach dwugodzinne szkolenia, prowadzone przez autorów niniejszego raportu i poświęcone omówieniu przepisów prawa wynikających z Rozporządzenia z 22 lutego 2019 roku w zakresie oceny wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki oraz omówieniu procedur pilotażu. W szkoleniach wzięły udział osoby przygotowujące opisy wpływu. W trakcie szkolenia uczestnicy otrzymali wersje robocze podręczników i zostali poinformowani, że zespół prowadzący pilotaż będzie odpowiadał tylko na pytania natury technicznej oraz związane z interpretacją przepisów, natomiast nie będą udzielane odpowiedzi na pytania dotyczące kwestii merytorycznie związanych z opisami wpływu. W trakcie szkolenia uczestnicy pilotażu zostali poproszeni o sporządzanie notatek na temat: czasu spędzonego na przygotowaniu opisu wpływu, liczby osób zaangażowanych w przygotowanie opisu oraz problemów i wyzwań pojawiających się w trakcie pracy.

Na potrzeby pilotażu przygotowano autorski system informatyczny opisany w rozdziale 5.4, w którym po zalogowaniu się zespoły mogły od 1 do 31 stycznia 2020 roku wypełniać formularz opisu wpływu społecznego. Każda osoba biorąca udział w pilotażu (autor lub współautor opisu wpływu) widziała i mogła edytować tylko formularze opisu wpływu, których była autorem.

² Korytkowski, P., & Kulczycki, E. (2019). Opis wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki. Podręcznik dla ewaluowanych podmiotów. figshare. <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.11385876.v1>

³ Korytkowski, P., & Kulczycki, E. (2019). Opis wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki. Podręcznik dla ekspertów. figshare. <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.11385864.v1>

4.2. Ocena opisów wpływu

Zgodnie z przepisami rozporządzenia każdy opis wpływu oceniany był przez dwóch ekspertów. W badaniu pilotażowym ekspertami zostali członkowie Komisji Ewaluacji Nauki z wyłączeniem członków, którzy byli pracownikami uczelni biorących udział w pilotażu lub byli członkami zespołu realizującego pilotaż.

Od 1 do 28 lutego 2020 roku trwała ocena opisów wpływu w przygotowanym na potrzeby pilotażu systemie informatycznym. Ekspert miał za zadanie przyznać ocenę punktową według skali podanej w § 23 pkt 7 Rozporządzenia z 22 lutego 2019 roku, tj.:

- 100 pkt – za opis wpływu o międzynarodowym zasięgu i znaczeniu,
- 70 pkt – za opis wpływu o krajowym zasięgu i znaczeniu,
- 40 pkt – za opis wpływu o regionalnym zasięgu i znaczeniu,
- 20 pkt – za opis wpływu o lokalnym zasięgu i znaczeniu,
- 0 pkt – za opis wpływu bez znaczenia albo sporządzony na podstawie dowodu wpływu niewskazującego jednoznacznie na związek między wynikami badań naukowych lub prac rozwojowych albo działalności naukowej w zakresie twórczości artystycznej a gospodarką, funkcjonowaniem administracji publicznej, ochroną zdrowia, kulturą i sztuką, ochroną środowiska naturalnego, bezpieczeństwem i obronnością państwa lub innymi czynnikami wpływającymi na rozwój cywilizacyjny społeczeństwa.

Ponadto ekspert mógł również – zgodnie z przepisami rozporządzenia – przyznać dodatkowe 20 pkt w przypadku gdy uznał, że opis wpływu dotyczy interdyscyplinarnych badań naukowych lub prac rozwojowych o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki. Ekspert musiał podać uzasadnienie swojej oceny o objętości nie mniejszej niż 800 znaków ze spacjami.

Na potrzebę przeprowadzonego pilotażu oraz w związku z przepisami Rozporządzenia z 22 lutego 2019 roku zaproponowano zestaw wymagań wobec ekspertów w celu doprecyzowania zagadnień nieujętych w przepisach. W podręczniku dla ekspertów znalazły się następujące wymagania:

1. Każdy opis wpływu społecznego oceniany jest niezależnie i anonimowo przez dwóch ekspertów.
2. Opis wpływu społecznego nie może być oceniany przez eksperta, gdy zachodzi konflikt interesów, czyli ekspert:
 - a) jest lub był w ostatnich pięciu latach zatrudniony przez ewaluowany podmiot,
 - b) ma lub w ciągu ostatnich pięciu lat miał relacje zawodowe lub osobiste z osobami reprezentującymi daną dyscyplinę naukową lub artystyczną w ewaluowanym podmiocie,
 - c) w opinii eksperta zachodzą jeszcze inne sytuacje wskazujące na wystąpienie konfliktu interesów.

3. Ekspert nie może w żaden sposób kontaktować się z ewaluowanym podmiotem w przedmiocie ocenianego opisu wpływu społecznego zarówno w trakcie oceny, jak i po jej zakończeniu.
4. Eksperci są dobierani zgodnie z dziedziną opisu wpływu społecznego podlegającego ocenie, a w miarę możliwości zgodnie z dyscypliną.
5. Praca ekspertów ma charakter poufny. Ekspert nie powinien z nikim się konsultować ani dzielić informacjami o tym, które opisy wpływu społecznego ocenia, o treści opisów wpływu społecznego ani o wyniku oceny.
6. Eksperci nie widzą ocen ani uzasadnień pozostałych ekspertów.

W badaniu pilotażowym w rolę ekspertów wcieliło się 27 członków Komisji Ewaluacji Nauki. Czterech członków komisji nie brało udziału w pilotażu jako eksperci, dwóch pracowników Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz autorzy niniejszego raportu. Każdy z ekspertów otrzymał od trzech do czterech opisów wpływu do oceny. W miarę możliwości eksperci oceniali opisy wpływu ze swoich dyscyplin oraz z dyscyplin pokrewnych. W części przypadków eksperci oceniali opisy wpływu przedstawione przez dyscypliny dość dalekie od dyscypliny reprezentowanej przez eksperta. Dzięki takiemu, po części wymuszonemu, przydziałowi ekspertów można było sprawdzić, czy ścisłe trzymanie się dyscyplin w trakcie przydziału ekspertów ma wpływ na pracę ekspertów i przyznawaną ocenę.

12 marca 2020 roku zanonimizowane oceny ekspertów wraz z uzasadnieniami zostały udostępnione autorom opisów wpływu. Autorzy opisu wpływu otrzymali informacje o każdej ocenie przyznanej przez eksperta oraz dwa odrębne uzasadnienia.

4.3. System informatyczny

Elektroniczny formularz opisu wpływu składał się z pięciu części (ponumerowanych od 0 do 4). Część zerowa zawierała informacje o adresie systemu informatycznego danej uczelni przeznaczonego na udostępnianie ekspertom w sposób anonimowy dowodów naukowych oraz dowodów wpływu społecznego wraz z loginem i hasłem do systemu.

W każdej z trzech uczelni przygotowano centralny system informatyczny, do którego autorzy wgrywali pliki będące dowodami naukowymi oraz dowodami wpływu społecznego. Akademia Sztuki w Szczecinie oraz Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie wykorzystywały system Microsoft Sharepoint, a Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu wykorzystał system Seafile.

The screenshot shows a web browser window with the URL `ewaluacja.zecer.wi.zut.edu.pl`. The page header includes the title "Badanie wzorców doskonałości w nauce i sztuce" and the user name "Zalogowany: Przemysław Korytkowski". The main heading is "Formularz opisu wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki". Below this is a navigation menu with four items: 0. System informatyczny z dowodami wkładu działalności naukowej oraz dowodami wpływu społecznego, 1. Podstawowe informacje, 2. Dowody wkładu działalności naukowej, 3. Charakterystyka wpływu społecznego, and 4. Opcjonalne uzasadnienie interdyscyplinarności działalności naukowej o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki. The first item is expanded, showing a login form with fields for "Adres" (www.adres_systemu_informatycznego.pl), "Login" (masked with asterisks), and "Hasło" (masked with asterisks). There are also "Zapisz" and "Zapisz i zamknij" buttons, and a checkbox for "Zapis automatyczny co 2 min.".

Rysunek 1. Widok ogólny systemu informatycznego z formularzem opisu wpływu

Części od 1 do 4 podzielono na wersję polską i angielską. Zadaniem autorów opisów wpływu było wypełnienie każdej z nich osobno. Pierwsza część formularza zawierała informacje o dyscyplinie, nazwę ewaluowanego podmiotu oraz tytuł opisu wpływu. Pierwsze dwie informacje były automatycznie wpisane przez system, a autorzy musieli podać tylko tytuł opisu wpływu w języku polskim i w języku angielskim. W obu wersjach językowych pole miało ograniczenia na 135 znaków ze spacjami. Dla wszystkich pól z limitami liczby znaków system pokazywał liczbę aktualnie wykorzystanych znaków oraz nie pozwalał na przekroczenie limitu liczby znaków. Zawartość formularza była automatycznie zapisywana co dwie minuty. Dodatkowo użytkownik mógł zapisać zawartość formularza w dowolnej chwili, wybierając przycisk „Zapisz” lub „Zapisz i zamknij”.

Rysunek 2. Widok pierwszej części formularza opisu wpływu

W drugiej części formularza należało opisać wkład działalności naukowej. Do dyspozycji autorów opisów wpływu było pole o maksymalnej objętości 3500 znaków ze spacjami. Pole to nie pozwalało na zastosowanie stylów akapitowych czy też zmianę kroju pisma. Użytkownicy mogli tylko zmodyfikować wygląd tekstu dzięki zastosowaniu pogrubienia i kursywy. Dodatkowo były dostępne listy numerowane i nienumerowane oraz możliwość wskazania aktywnego linku do zewnętrznych stron internetowych. W żadnej części formularza nie można było umieszczać rysunków, tabel i diagramów.

W tej części autorzy mogli podać od jednego do pięciu dowodów wkładu naukowego. Dla każdego z dowodów było dostępne pole przeznaczone na opis bibliograficzny o maksymalnej objętości 500 znaków ze spacjami, pole na nazwę pliku w uczelnianym systemie informatycznym do przechowywania dowodów oraz pole daty rocznej powstania dowodu. Analogiczne pola występowały w angielskiej wersji językowej. W wersji anglojęzycznej było dostępne dodatkowe pole przeznaczone na scharakteryzowanie dowodu wkładu naukowego, którego językiem nie był język angielski. To pole na scharakteryzowanie dowodu było ograniczone do 2000 znaków ze spacjami.

Badanie wzorców doskonałości w nauce i sztuce Zalogowany: Przemysław Korytkowski

2 Dowody wkładu działalności naukowej

Wersja w języku polskim

Opis wkładu działalności naukowej:

B I @ :: !=

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Praesent dignissim augue id condimentum lacinia. **Vivamus ornare elit eget sapien elementum finibus.** Nunc vestibulum metus in nisi convallis. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices:

- Sed ullamcorper fermentum rutrum.
- Etiam semper turpis ut eros vulputate, lobortis imperdiet augue efficitur. Integer quis arcu vitae lacus blandit posuere.

Cras molestie scelerisque orci, eu molestie purus sollicitudin vel. Sed nec mi nec est aliquet congue:

- Vestibulum blandit efficitur cursus. Orci varius natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus.
- Maecenas euismod, velit congue lobortis posuere, est dolor rhoncus turpis, ut aliquam neque lectus in arcu.

Vestibulum rhoncus porttitor lorem vel gravida. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Quisque ac libero a tellus elementum vehicula. Mauris vulputate suscipit volutpat.

976/3500

1) Dowód wkładu działalności naukowej usuń

Opis bibliograficzny dowodu wkładu działalności naukowej:

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Praesent dignissim augue id condimentum lacinia.

Nazwa pliku w systemie informatycznym Data powstania dowodu

plik1.pdf 1998

106/500

9/50

Rysunek 3. Dowody wkładu działalności naukowej w formularzu opisu wpływu

W trzeciej części formularza autorzy umieszczali informacje na temat charakterystyki wpływu społecznego. Zasada działania systemu była podobna jak w przypadku działania opisanego powyżej części drugiej systemu. Główne pole miało ograniczenie do 600 znaków ze spacjami i można było podać maksymalnie pięć dowodów wpływu społecznego.

Badanie wzorców doskonałości w nauce i sztuce Zalogowany: Przemysław Korytkowski

3 Charakterystyka wpływu społecznego

Wersja w języku polskim

Opis charakterystyki wpływu społecznego:

B I @ :: !=

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Praesent dignissim augue id condimentum lacinia. Mauris eros nisi, aliquam suscipit neque eu, pharetra luctus neque. Vivamus ornare elit eget sapien elementum finibus. Nunc vestibulum metus in nisi convallis, vel blandit dolor ultrices. Duis ultrices mauris ut erat dapibus, vel maximus ex venenatis. Maecenas ut turpis ligula. Nam a mi arcu. Morbi efficitur efficitur felis id maximus. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia curae;

531/6000

1) Dowód wpływu usuń

Opis bibliograficzny dowodu wpływu:

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Praesent dignissim augue id condimentum lacinia. Mauris eros nisi, aliquam suscipit neque eu, pharetra luctus neque.

Nazwa pliku w systemie informatycznym Data powstania dowodu

plik2.pdf 2018

173/500

9/50

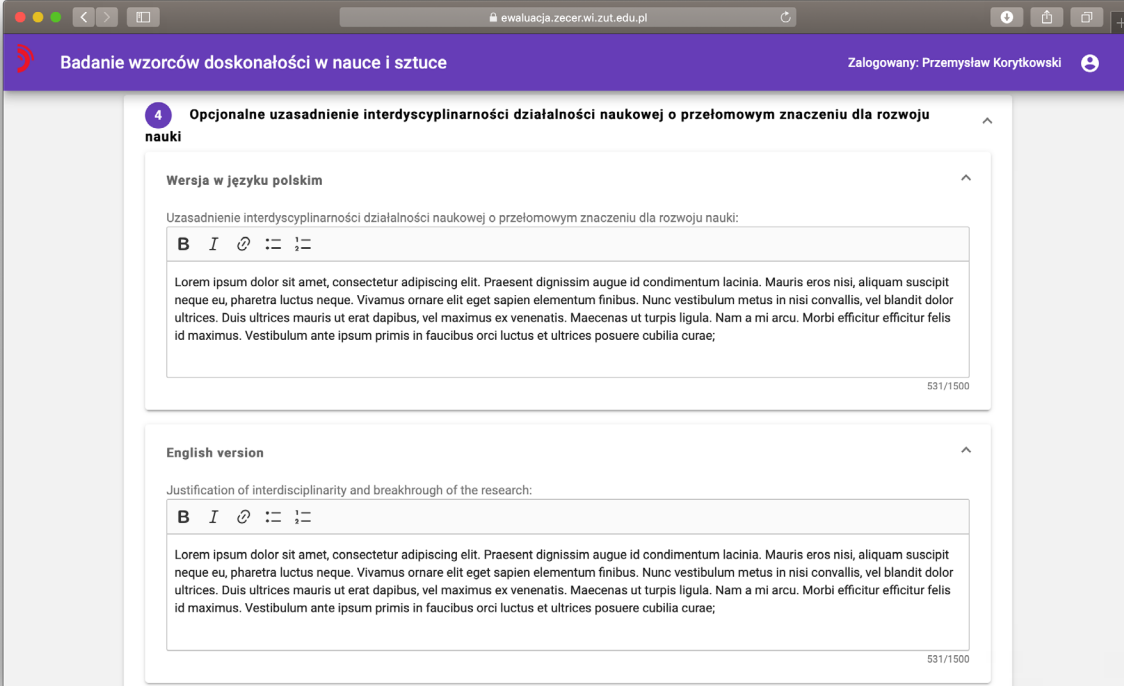
2) Dowód wpływu usuń

Opis bibliograficzny dowodu wpływu:

Rysunek 4. Charakterystyka wpływu społecznego w formularzu opisu wpływu

Ostatnia część formularza przeznaczona była na opcjonalne uzasadnienie interdyscyplinarności działalności naukowej o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki. W tym polu można było wprowadzić maksymalnie 1500 znaków ze spacjami.

System nie miał ustawionej minimalnej liczby znaków dla żadnego z pól formularza opisu wpływu.

The screenshot shows a web browser window with the URL `ewaluacja.zecer.wi.zut.edu.pl`. The page title is "Badanie wzorców doskonałości w nauce i sztuce" and the user is logged in as "Przemysław Korytkowski". The main content area is titled "4 Opcjonalne uzasadnienie interdyscyplinarności działalności naukowej o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki". It contains two sections: "Wersja w języku polskim" and "English version". Each section has a text input field with a character count of 531/1500. The text in the Polish version is: "Uzasadnienie interdyscyplinarności działalności naukowej o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki: Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Praesent dignissim augue id condimentum lacinia. Mauris eros nisi, aliquam suscipit neque eu, pharetra luctus neque. Vivamus ornare elit eget sapien elementum finibus. Nunc vestibulum metus in nisi convallis, vel blandit dolor ultrices. Duis ultrices mauris ut erat dapibus, vel maximus ex venenatis. Maecenas ut turpis ligula. Nam a mi arcu. Morbi efficitur efficitur felis id maximus. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia curae;". The English version has the same text translated: "Justification of interdisciplinarity and breakthrough of the research: Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Praesent dignissim augue id condimentum lacinia. Mauris eros nisi, aliquam suscipit neque eu, pharetra luctus neque. Vivamus ornare elit eget sapien elementum finibus. Nunc vestibulum metus in nisi convallis, vel blandit dolor ultrices. Duis ultrices mauris ut erat dapibus, vel maximus ex venenatis. Maecenas ut turpis ligula. Nam a mi arcu. Morbi efficitur efficitur felis id maximus. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia curae;".

Rysunek 5. Uzasadnienie interdyscyplinarności działalności naukowej o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki w formularzy opisu wpływu

Ten sam system informatyczny obsługiwał również proces oceny eksperckiej. Ekspert miał dostęp tylko do opisów wpływu, które mu przydzielono do oceny. Eksperci nie mieli dostępu do informacji o tym, kto jako drugi ekspert oceniał opis wpływu, ani do pozostałych ocen i uzasadnień. Ekspert miał do dyspozycji skalę ocen zgodną z przepisami rozporządzenia. System, zgodnie z przepisami rozporządzenia, wymuszał wprowadzenie minimum 800 znaków ze spacjami. Jeśli uzasadnienie nie zawierało odpowiedniej liczby znaków, system nie pozwalał na wysłanie uzasadnienia.

Badanie wzorców doskonałości w nauce i sztuce

Zalogowany: Przemysław Korytkowski

Recenzowany opis wpływu

- 0 System informatyczny z dowodami wkładu działalności naukowej oraz dowodami wpływu społecznego
- 1 Podstawowe informacje
- 2 Dowody wkładu działalności naukowej
- 3 Charakterystyka wpływu społecznego
- 4 Opcjonalne uzasadnienie interdyscyplinarności działalności naukowej o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki

Ocena wpływu:

- 100 pkt – wpływ o międzynarodowym zasięgu i znaczeniu
- 70 pkt – wpływ o krajowym zasięgu i znaczeniu
- 40 pkt – wpływ o regionalnym zasięgu i znaczeniu
- 20 pkt – wpływ o lokalnym zasięgu i znaczeniu
- 0 pkt – wpływ bez znaczenia

Zwiększenie oceny wpływu:

- 20 pkt – przeprowadzone badania miały charakter interdyscyplinarny o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki
- 0 pkt – przeprowadzone badania nie miały charakteru interdyscyplinarnego o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki

Rysunek 6. Ocena w systemie informatycznym

4.4. Badania ankietowe oraz uwagi ewaluatorów

Po zakończeniu wypełniania formularzy autorzy opisów wpływu z trzech uczelni zostali poproszeni o wypełnienie ankiety internetowej, co nastąpiło w okresie od 2 do 16 lutego 2020 roku. Ankieta dotyczyła oceny przydatności formularza zaproponowanego w pilotażu oraz postaw wobec oceny wpływu społecznego jako kryterium ewaluacji jakości działalności naukowej.

Od 17 do 31 marca 2020 roku autorzy opisów wpływu byli proszeni o wypełnienie kolejnej ankiety internetowej. Tym razem dotyczyła ona spostrzeżeń w związku z otrzymanymi ocenami ekspertów oraz dalszych działań związanych z opisami wpływów.

Spostrzeżenia i uwagi ewaluatorów zostały zebrane w czasie dyskusji na plenarnym posiedzeniu Komisji Ewaluacji Nauki 5 marca 2020 roku.

CZĘŚĆ II

ANALIZA ILOŚCIOWA OPISÓW WPŁYWU

5. Charakterystyka opisów wpływu społecznego
6. Wyniki oceny opisów wpływu społecznego

CHARAKTERYSTYKA OPISÓW WPŁYWU SPOŁECZNEGO

W ramach pilotażu opracowywano 53 opisy wpływu z 41 dyscyplin, w tym osiem opisów tzw. specjalnych (wg § 23.4 Rozporządzenia z 22 lutego 2019 roku). Do oceny wysłano 52 opisy wpływu społecznego. Jeden opis tzw. specjalny nie został ukończony. Autorzy poinformowali, że w trakcie pracy nad opisem okazało się, że zebranie dowodów wpływu społecznego okazało się niemożliwe.

Analizy przedstawione w niniejszym raporcie operują na poziomie dziedzin, a nie pojedynczych dyscyplin, czy wręcz konkretnych opisów wpływu. Ten poziom agregacji danych został wybrany, aby z jednej strony uchwycić ewentualne różnice wynikające ze specyfiki dziedzin, a z drugiej strony nie skupiać się na pojedynczych wynikach, które z natury rzeczy, szczególnie w przypadku działań pilotażowych, nie są reprezentatywne.

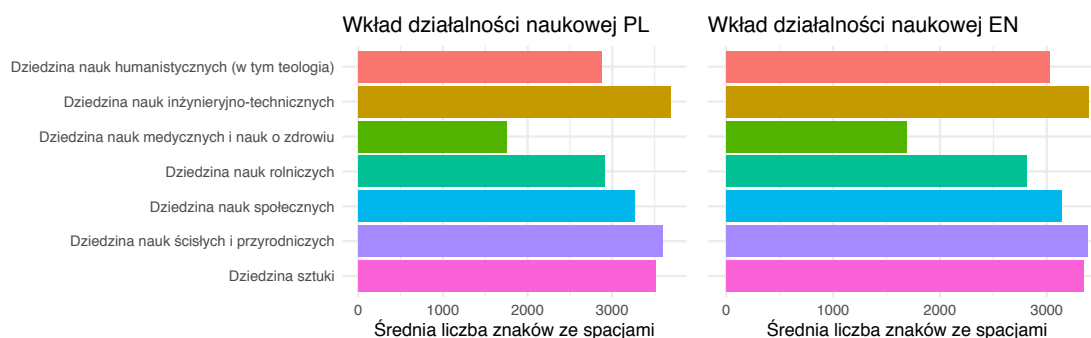
W niniejszym raporcie analizie podlega przede wszystkim procedura oceny wpływu społecznego, a nie poszczególne opisy wpływu. W dziedzinie nauk teologicznych w ramach pilotażu przygotowano tylko jeden opis wpływu, w dalszych analizach ten opis wpływu dołączono do 10 opisów wpływu z nauk humanistycznych, w wyniku czego w analizach pojawia się 11 opisów oznaczonych jako nauki humanistyczne.

5.1. Długość opisu wkładu działalności naukowej

Opis wkładu działalności naukowej miał być przedstawiony w tekście o objętości 3500 znaków ze spacjami. System informatyczny nie pozwalał – w żadnym z pól, w których był wyznaczony górny limit znaków – wprowadzić większej liczby znaków oraz wskazywał aktualną liczbę znaków.

Średnia długość opisów wkładu działalności naukowej w języku polskim była nieznacznie większa niż w języku angielskim. Opisy z dziedzin nauk inżynierijno-technicznych, nauk ścisłych przyrodniczych oraz dziedzin sztuki były zbliżone do limitu górnego.

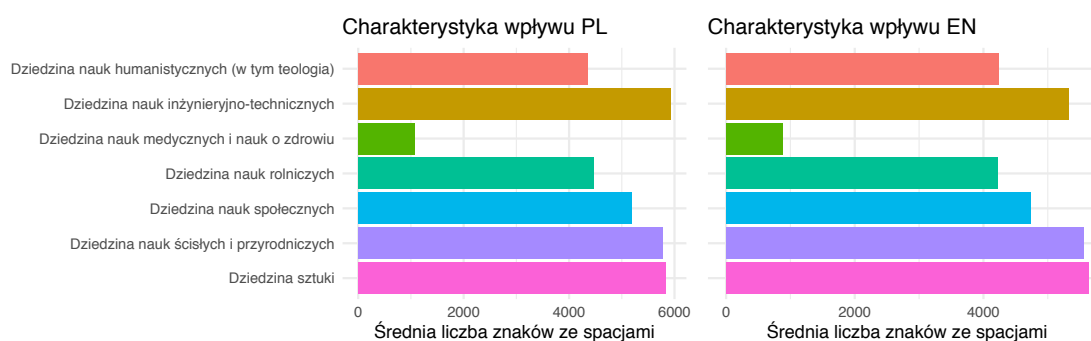
Rysunki 7–10 przedstawiają wartości średnie dla każdej z dziedzin.

Rysunek 7. Średnia liczba znaków ze spacjami opisów wkładu działalności naukowej w języku polskim (PL) i języku angielskim (EN)

5.2. Długość charakterystyki wpływu społecznego

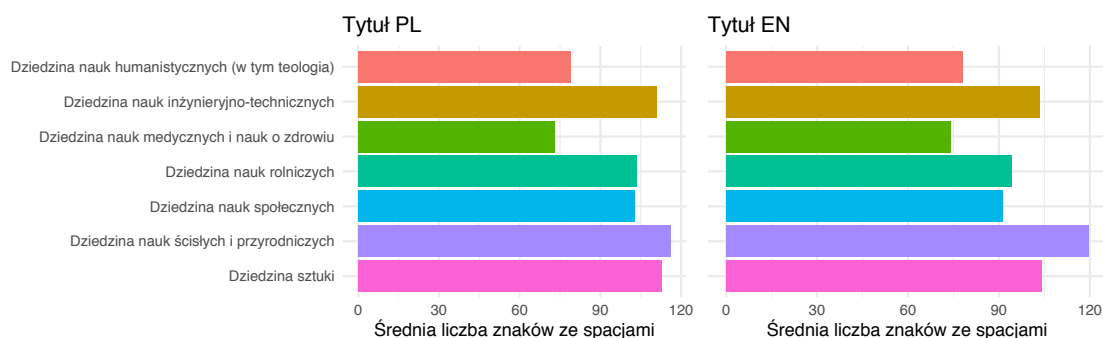
Charakterystyka wpływu społecznego mogła być zawarta w maksymalnie 6000 znaków ze spacjami. Średnia liczba znaków dla wszystkich dziedzin oprócz dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu była większa niż 4000 znaków zarówno w przypadku opisów w języku polskim, jak i angielskim. W dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu charakterystyka zawarta była w opisach nieznacznie dłuższych niż 1000 znaków (język polski) oraz krótszych niż 900 znaków (język angielski).

Rysunek 8. Średnia liczba znaków ze spacjami charakterystyki wpływu społecznego w języku polskim (PL) i języku angielskim (EN)

5.3. Długość tytułów opisu wpływu społecznego

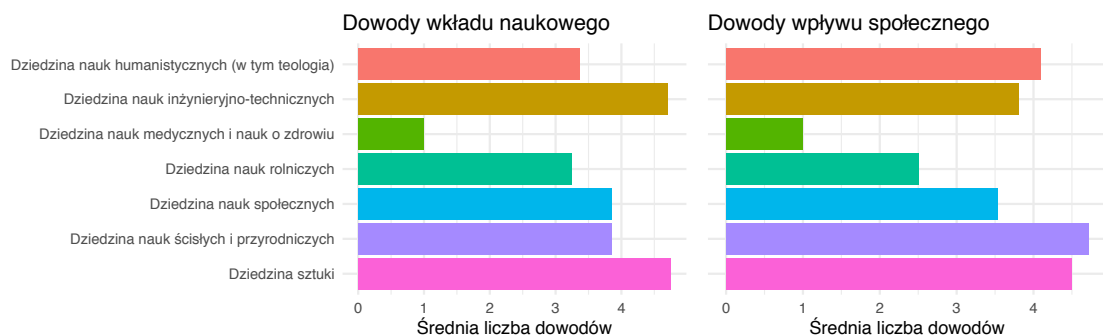
Tytuł opisu wpływu mógł mieć według formularza 150 znaków. Jednakże w systemie informatycznym był ustawiony limit 135 znaków wynikający z wcześniejszych ustaleń. O taką też liczbę znaków zapytano w ankiecie opisywanej w części drugiej niniejszego raportu. Jednakże średnia liczba znaków we wszystkich dziedzinach nie przekracza 120, co pokazuje, że nawet ten limit był wystarczający.

Rysunek 9. Średnia liczba znaków z spacjami tytułu wpływu społecznego w języku polskim (PL) i języku angielskim (EN)

5.4. Liczba dowodów wkładu naukowego i dowodów wpływu społecznego

W każdym opisie wpływu społecznego można było wskazać do pięciu dowodów wkładu naukowego i do pięciu dowodów wpływu społecznego. Najwięcej dowodów wkładu naukowego zgłaszano w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych i dziedzinie sztuki, natomiast dowodów wpływu społecznego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych oraz w dziedzinie sztuki. W dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu zgłaszano najmniej zarówno dowodów wkładu naukowego, jak i dowodów wpływu społecznego.

Rysunek 10. Średnia liczba dowodów wkładu naukowego i dowodów wpływu społecznego

W tabeli 4 zestawiono dziedziny według liczby zgłaszanych dowodów wkładu naukowego. Najczęściej (28 przypadków) wykorzystywano limit i zgłaszano pięć dowodów wkładu naukowego.

Tabela 4. Liczba dowodów wkładu naukowego zgłaszanych w opisach wpływu

Dziedzina	Liczba dowodów wkładu naukowego				
	1	2	3	4	5
Dziedzina nauk humanistycznych	2	3		1	5
Dziedzina nauk inżynieryjno-technicznych		1			9
Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu	3				
Dziedzina nauk rolniczych		1	1	2	
Dziedzina nauk społecznych	2		3	1	7
Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych	1	1		1	4
Dziedzina sztuki				1	3
Łącznie	8	6	4	6	28

W tabeli 5 zestawiono dziedziny według liczby zgłaszanych dowodów wpływu społecznego. Tak jak w przypadku dowodów wkładu naukowego najczęściej (25 przypadków) wykorzystywano limit i zgłaszano pięć dowodów.

Tabela 5. Liczba dowodów wpływu społecznego zgłaszanych w opisach wpływu

Dziedzina	Liczba dowodów wpływu społecznego					
	0	1	2	3	4	5
Dziedzina nauk humanistycznych		2		1		8
Dziedzina nauk inżynieryjno-technicznych			2	2	2	4
Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu		3				
Dziedzina nauk rolniczych	1		1	1		1
Dziedzina nauk społecznych		1	2	2	5	3
Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych				1		6
Dziedzina sztuki				1		3
Łącznie	1	6	5	8	7	25

W przypadku dowodów wpływu społecznego pojawiły się sytuacje, w których do jednego dowodu wskazywano wiele plików muzycznych lub audiowizualnych, np. dowodem wpływu był album muzyczny, a jako plik na serwerze wskazywano katalog zawierający wiele plików MP3 odnoszących się do poszczególnych nagrań z albumu.

Tabela 6 pokazuje kategoryzację dowodów wpływu zgłoszonych w ramach pilotażu wykonaną przez autorów niniejszego raportu. Jako umowy sklasyfikowano zarówno umowy o wykonanie prac przemysłowych, umowy między dwoma firmami, jak i umowy współpracy.

Blisko 20% dowodów wpływu stanowiły zaświadczenia. W tej kategorii ujęto oświadczenia firmy o efektach wykorzystania badań, oświadczenie osób fizycznych potwierdzające opracowanie danego rozwiązania, oświadczenia o współpracy, zaświadczenia organów administracji publicznej, zaświadczenia i potwierdzenia z urzędów.

Do kategorii stron internetowych zaliczono zarówno linki do podstron danej instytucji czy firmy, jak i zrzuty ekranu stron internetowych załączone w formie plików graficznych.

Tabela 6. Kategorie dowodów wpływu społecznego

Kategoria dowodu wpływu społecznego	Liczba dowodów
Artykuł prasowy	19
Artykuł z czasopisma branżowego	6
Informacja prasowa	19
Interpelacja posła na Sejm RP	1
Karta aplikacji produktu	5
Wystąpienie na konferencji	2
Nagranie muzyczne	1
Dokument potwierdzający uzyskanie nagrody	1
Opis patentowy	1
Petycja	1
Plakat	1
Podręcznik / materiały szkoleniowe	8
Postanowienie Sądu Najwyższego	1
Projekt budowlano-wykonawczy	1
Projekt ustawy	1
Publikacja naukowa	17
Raport	10
Strona internetowa	29
Uchwała Państwowej Komisji Wyborczej	1
Uchwała rady miasta	3
Umowa	5
Ustawa	2
Wyciąg z bazy orzecznictwa	1
Wyrok sądu	1
Wytyczne lekarskie	1

Kategoria dowodu wpływu społecznego	Liczba dowodów
Zarządzenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska	1
Zaświadczenie	38
Zestawienie dotyczące frekwencji	1
Materiał wideo	15
Łącznie	193

5.5. Formaty plików zawierających dowody

W *Podręczniku dla ewaluowanych podmiotów*⁴ rekomendowane były trzy formaty plików dla dowodów, tj. pliki PDF dla materiałów tekstowych, pliki MP3 dla materiałów dźwiękowych oraz pliki MPEG4 dla materiałów audiowizualnych.

Jako dowody wkładu naukowego oraz dowody wpływu społecznego do 52 ukończonych opisów wpływu zamieszczono 428 plików 9 typów (DOCX, JPG, MP3, MP4, PDF, PNG, PPTX, TIFF, XLSX) o łącznym rozmiarze 7095 MB.

Tabela 7 zawiera zestawienie danych na temat plików z dowodami. Największy plik w formacie MP4 miał rozmiar 1504 MB.

Tabela 7. Formaty plików zawierających dowody wkładu działalności naukowej oraz dowody wpływu społecznego zamieszczone w 52 ocenianych opisach wpływu

Dziedzina / format pliku	DOCX	JPG	MP3	MP4	PDF	PNG	PPTX	TIFF	XLSX	Łącznie
Dziedzina nauk humanistycznych (w tym teologia)	7	4		3	77		1			92
Dziedzina nauk inżynierijno-technicznych				2	84			1		87
Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu					6	1				7
Dziedzina nauk rolniczych	6			1	20					27
Dziedzina nauk społecznych					99			1	1	101
Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych				1	54	5				60
Dziedzina sztuki			19	13	20	2				54
Łącznie	13	4	19	20	360	8	1	2	1	428

⁴ Korytkowski, P., & Kulczycki, E. (2019). Opis wpływu działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki. Podręcznik dla ewaluowanych podmiotów (Version 1). figshare. <https://doi.org/10.6084/m9.figshare.11385876.v1>

WYNIKI OCENY OPISÓW WPŁYWU SPOŁECZNEGO

W ocenie opisów wpływu społecznego można wyodrębnić dwa etapy. W pierwszym etapie eksperci decydowali o przyznaniu od 0 do 100 pkt, uwzględniając dwa kryteria, tj. zasięg i zakres wpływu oraz związek wpływu z prowadzoną działalnością naukową lub rozwojową.

W drugim etapie eksperci decydowali, czy przyznać dodatkowe 20 pkt za interdyscyplinarne badania o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki, będące podstawą wpływu społecznego. Każdy opis był oceniany przez dwóch ekspertów.

Zgodnie z § 23 pkt 11 Rozporządzenia z 22 lutego 2019 roku ocenę podmiotu oblicza się jako średnią arytmetyczną liczby punktów przyznanych przez ekspertów. Średni wynik oceny opisu wpływu społecznego w badaniach pilotażowych wynosił $M = 52,1$, przy odchyleniu standardowym $SD = 31,6$, a mediana $Me = 45$. Tabela 8 prezentuje, jak kształtowały się wyniki oceny w dziedzinach. Wysokie wartości odchylenia standardowego wskazują, że w większości dziedzin występował duży rozrzut wyników.

Tabela 8. Statystyki przyznanych ocen punktowych

Wynik	Liczba opisów wpływu społecznego	Min	Max	M	Me	SD
Dziedzina nauk humanistycznych (w tym teologia)	11	0	85	47,7	50	29,5
Dziedzina nauk inżynierjno-technicznych	10	20	110	60	62,5	29,5
Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu	3	20	100	63,3	70	40,4
Dziedzina nauk rolniczych	4	40	70	48,8	42,5	14,4
Dziedzina nauk społecznych	13	0	70	34,2	35	22
Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych	7	10	120	72,9	70	44,7
Dziedzina sztuki	4	20	105	61,2	60	35,7

Tabela 9. Różnice w przyznawanych przez ekspertów ocenach punktowych dotyczących tego samego opisu wpływu

Dziedzina nauki	Średnia różnica oceny
Dziedzina nauk humanistycznych (w tym teologia)	42,7
Dziedzina nauk inżynierjno-technicznych	20,0
Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu	13,3
Dziedzina nauk rolniczych	22,5
Dziedzina nauk społecznych	34,6
Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych	54,3
Dziedzina sztuki	27,5
Łącznie	33,5

Oceny ekspertów dość mocno się między sobą różniły. Największe różnice w ocenie tego samego opisu wpływu dotyczyły dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych, gdzie średnia różnica wynosiła ponad 54 pkt. W trzech przypadkach jeden ekspert przyznał za opis wpływu 100 pkt, a drugi za ten sam opis wpływu przyznał 0 pkt. Na drugim biegunie należy umieścić 17 opisów wpływu, dla których obaj eksperci byli całkowicie zgodni i przyznali identyczną liczbę punktów. W 12 przypadkach oceny ekspertów różniły się o jeden poziom (np. 40 i 70 pkt).

Uzasadnienia przygotowane przez ekspertów bywały sprzeczne ze sobą. Jeden z ekspertów pisał w uzasadnieniu, że dany aspekt poruszony w opisie ma znaczący wpływ, podczas gdy drugi z ekspertów wprost stwierdzał, że żadnego wpływu nie ma.

Opis wpływu społecznego mógł uzyskać dodatkowe 20 pkt za interdyscyplinarność badań naukowych lub prac rozwojowych o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki. Aby mieć szanse na dodatkowe punkty, autorzy opisów musieli wypełnić pole fakultatywne. W grupie 52 ocenianych opisów wpływu społecznego było 29 opisów, dla których taka informacja została dostarczona.

W ocenie przeprowadzonej w ramach pilotażu okazało się, że 21 z 29 opisów nie uzyskało dodatkowych punktów od żadnego z ekspertów. Zaledwie trzy opisy wpływu otrzymały dodatkowe punkty od dwóch ekspertów, a pięć opisów od jednego eksperta.

CZĘŚĆ III

WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

7. Przygotowanie opisów wpływu społecznego
8. Postawy autorów opisów wpływu społecznego
9. Oczekiwania względem wyniku oceny wpływu społecznego

Podstawą analiz są wyniki dwóch ankiet internetowych. Kwestionariusze zamieszczono na końcu niniejszego raportu.

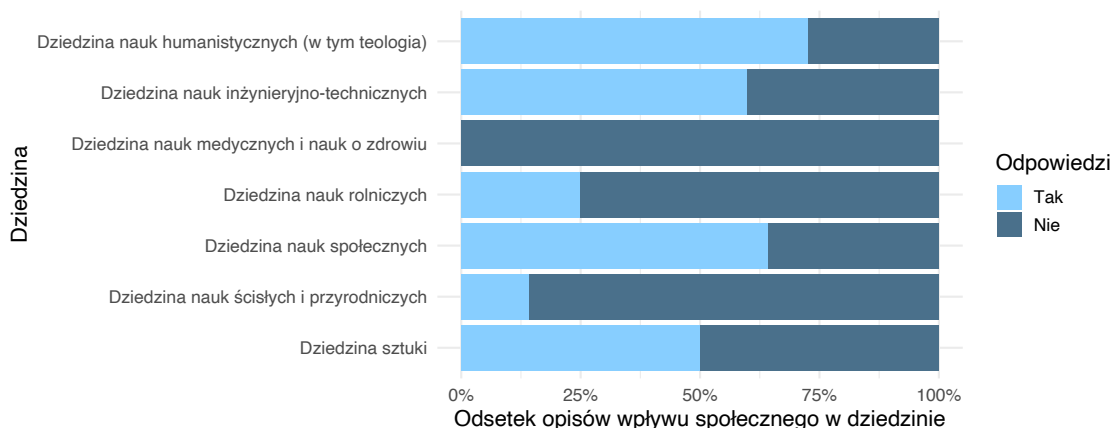
Celem badań ankietowych było poznanie opinii autorów na temat przygotowania opisów wpływu społecznego, a także poznanie ich postaw względem planowanej procedury oceny oraz wyników oceny dokonanej w ramach pilotażu. Do przeprowadzenia ankiety wykorzystano serwis LimeSurvey. Pierwsza ankieta została skierowana do 102 autorów opisów wpływu społecznego, natomiast w drugiej uwzględniono 91 autorów, którzy wypełnili pierwszą ankietę.

Celem pierwszej ankiety było poznanie procesu powstawania opisu wpływu oraz postaw autorów względem oceny wpływu społecznego i procedury jej przeprowadzania. Badanie zrealizowano w dniach od 3 do 16 lutego 2020 roku.

Druga ankieta służyła do poznania postaw autorów względem wyników oceny wpływu społecznego, dokonanej w ramach pilotażu. Badanie zrealizowano w dniach od 17 marca do 1 kwietnia 2020 roku, po uzyskaniu przez autorów wyników oceny przygotowanych przez nich opisów wpływu społecznego. Z uwagi na celowy dobór i liczebność próby ograniczona jest możliwość generalizacji wyników. Z tego powodu wyniki dotyczące różnic dyscyplinarnych zaprezentowano zbiorczo, w podziale na dziedziny. Na potrzeby analizy dyscyplinę nauk teologicznych włączono do dziedziny nauk humanistycznych.

PRZYGOTOWANIE OPISÓW WPŁYWU SPOŁECZNEGO

Zgodnie z deklaracjami autorów prace nad 27 opisami wpływu społecznego rozpoczęły się jeszcze przed startem pilotażu, natomiast prace nad pozostałymi 26 opisami ruszyły po starcie pilotażu. Rysunek 11 pokazuje, jak kształtowały się różnice między dziedzinami pod względem terminu rozpoczęcia prac nad przygotowaniem opisu wpływu społecznego.

Rysunek 11. Rozpoczęcie przygotowań nad opisem wpływu przed startem pilotażu

Rysunek 11 pokazuje, że w naukach miękkich, tj. dziedzinie nauk humanistycznych, dziedzinie nauk społecznych oraz dziedzinie sztuki, a także w dziedzinie nauk inżynieryjno-technicznych prace nad dużym odsetkiem opisów zapoczątkowano jeszcze przed rozpoczęciem pilotażu. W pozostałych dziedzinach prace ruszyły wraz z pilotażem. Tabela 10 pokazuje termin rozpoczęcia prac nad opisami wpływu społecznego, które rozpoczęto przed uruchomieniem badania pilotażowego.

Tabela 10. Termin rozpoczęcia prac nad opisem wpływu społecznego

Miesiąc	Liczba opisów wpływu społecznego	%
Październik 2018	1	4
Listopad 2018	4	15
Maj 2019	2	7
Lipiec 2019	1	4
Wrzesień 2019	5	18
Październik 2019	14	52

Jak pokazuje tabela 10, prace nad ponad połową opisów wpływu społecznego ruszyły we wrześniu i październiku, tuż przed rozpoczęciem badania pilotażowego. Niemniej jednak w analizowanej grupie znajdowały się opisy, których autorzy rozpoczęli prace rok wcześniej, a więc tuż po ogłoszeniu rozporządzenia wprowadzającego ocenę wpływu społecznego jako nowy wymiar ewaluacji.

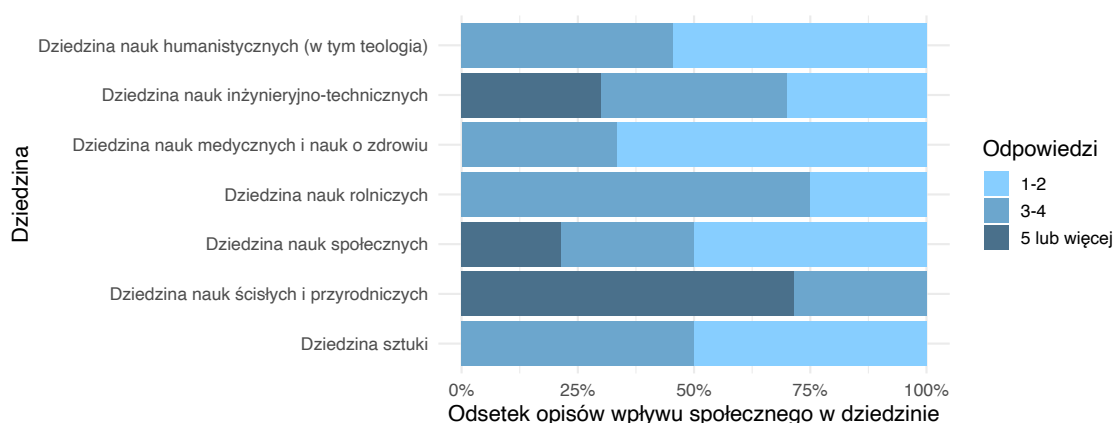
Liczba osób przygotowujących jeden opis wpływu społecznego

Dane dostarczone w formularzu opisu wpływu pokazują, że 37 opisów miało dwóch autorów, sześć opisów miało trzech autorów, a dziewięć opisów jednego autora. W badaniu ankietowym zapytano, ile osób było faktycznie zaangażowanych w prace nad powstaniem opisów wpływu społecznego (tabela 11).

Tabela 11. Liczba osób zaangażowanych w przygotowanie opisu wpływu

Liczba osób	Liczba opisów wpływu społecznego	%
1-2	21	40
3-4	21	40
5 lub więcej	11	20

Jak pokazuje rysunek 12, istniały znaczące różnice między dziedzinami w zakresie liczby osób pracujących nad opisem wpływu społecznego. W większości dziedzin nad opisem pracowało przeważnie od jednej do czterech osób. Wyjątek stanowi dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych, w której nad pojedynczym opisem pracowały najczęściej liczniejsze zespoły, liczące pięć lub więcej osób.

Rysunek 12. Liczba osób zaangażowanych w przygotowanie opisu wpływu w podziale na dziedziny

Czas poświęcony na przygotowanie opisów wpływu

Zgodnie z deklaracjami autorów czas poświęcony na przygotowanie opisu wpływu, rozumiany jako liczba godzin, które spędził cały zespół na przygotowanie, wynosił średnio $M = 39,3$ godziny, przy odchyleniu standardowym $SD = 31,7$, a mediana wynosiła $Me = 30$ godzin. Minimalny czas przygotowania opisu wynosił 5, a maksymalny 160 godzin. Tabela 12 pokazuje, jak kształtował się czas na przygotowanie opisów wpływu w poszczególnych dziedzinach.

Tabela 12. Liczba godzin poświęconych na przygotowanie opisów wpływu

Dziedzina	Liczba opisów wpływu społecznego	Min	Max	M	Me
Dziedzina nauk humanistycznych (w tym teologia)	11	6	70	32,1	32
Dziedzina nauk inżynieryjno-technicznych	10	25	160	58,3	40
Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu	3	5	20	11	8
Dziedzina nauk rolniczych	4	8	50	25,5	22
Dziedzina nauk społecznych	14	10	85	34,1	22
Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych	7	23	150	51,9	30
Dziedzina sztuki	4	25	55	43	46

Formularz opisu wpływu społecznego

Wytyczne pilotażu określały liczbę znaków na wprowadzenie szczegółowych danych na temat opisu wpływu społecznego do formularza. Respondenci zostali zapytani o to, czy liczba znaków w formularzu jest odpowiednia. Tabela 13 prezentuje wyniki.

Tabela 13. Dopasowanie liczby znaków w formularzu

Pole w formularzu (liczba znaków ze spacjami)	Liczba opisów wpływu społecznego			
	za mała	odpowiednia	za duża	nie ma zdania
Tytuł opisu wpływu społecznego (135)	19 (36%)	34 (64%)	0 (0%)	0 (0%)
Opis wkładu działalności naukowej (3500)	33 (62%)	20 (38%)	0 (0%)	0 (0%)
Opis bibliograficzny pojedynczego dowodu wkładu działalności naukowej (500)	12 (23%)	41 (77%)	0 (0%)	0 (0%)
Streszczenie opisujące dowód wkładu działalności naukowej w języku angielskim (2000)	8 (15%)	44 (83%)	1 (2%)	0 (0%)

Pole w formularzu (liczba znaków ze spacjami)	Liczba opisów wpływu społecznego			
	za mała	odpowiednia	za duża	nie ma zdania
Opis charakterystyki wpływu społecznego (6000)	21 (40%)	27 (51%)	5 (9%)	0 (0%)
Opis bibliograficzny pojedynczego dowodu wpływu społecznego (500)	6 (11%)	46 (87%)	1 (2%)	0 (0%)
Streszczenie opisujące dowód wpływu społecznego w języku angielskim (2000)	9 (17%)	41 (77%)	3 (6%)	0 (0%)
Uzasadnienie interdyscyplinarności działalności naukowej o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki (1500)	23 (43%)	28 (53%)	0 (0%)	2 (4%)

Wyniki podane w tabeli 13 pokazują, że autorzy większości opisów deklarowali, że liczba znaków w formularzu opisu wpływu społecznego jest odpowiednia do wprowadzenia tytułu (64%), opisów bibliograficznych dowodu wkładu działalności naukowej (77%) i dowodu wpływu społecznego (87%), a także streszczeń w języku angielskim dowodu wkładu działalności naukowej (83%) i dowodu wpływu społecznego (77%). Przy wielu opisach zwracano uwagę na niedostateczną liczbę znaków na opis charakterystyki wpływu społecznego (40%) oraz uzasadnienie interdyscyplinarności działalności naukowej o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki (43%). Najwięcej zastrzeżeń odnosiło się do długości pola na wprowadzenie opisu wkładu działalności naukowej. Przy 62% opisów autorzy uznali, że liczba znaków jest za mała.

Respondenci zostali również poproszeni o dodatkowe uwagi na temat formularza opisu wpływu. Dotyczyły one najczęściej braku możliwości formatowania tekstu. Inne uwagi dotyczyły:

- czytelności internetowego formularza,
- technicznych problemów związanych z działaniem formularza,
- zwiększenia limitów liczby znaków,
- oddzielenia uzasadnienia przełomowości badań od uzasadnienia ich interdyscyplinarności,
- dodania po tytule krótkiego abstraktu opisu wpływu,
- zwiększenia liczby publikacji (więcej niż pięć) stanowiących dowody wpływu,
- problemów z określeniem daty dowodów, np. wpisów na blogu (jaką datę podać), zrzutów ekranu wykonanych dla stron internetowych (czy termin zrzutu należy traktować jako datę wpływu),
- braku pomocy do formularza opisu wpływu,
- braku potwierdzenia przesłania i zatwierdzenia wniosku,

- braku możliwości współdzielenia formularza opisu wpływu,
- braku możliwości bezpośredniego załączenia plików z dowodami,
- braku możliwości wydruku opisu wpływu na dowolnym etapie wprowadzania do formularza.

Korzystanie z usług zewnętrznych

Przy przygotowaniu części opisów wpływu skorzystano z pomocy zewnętrznych ekspertów lub konsultantów. Mogła ona dotyczyć np. wyszukiwania dowodów, korekty tekstu, napisania opisu czy jego tłumaczenia. Tabela 14 pokazuje liczbę i odsetek opisów wpływu, których autorzy deklarowali korzystanie z takiej pomocy przy przygotowaniu elementów wniosku w języku polskim lub języku angielskim.

Tabela 14. Korzystanie z pomocy zewnętrznych ekspertów lub konsultantów

Wersja opisu wpływu	Liczba opisów wpływu społecznego	
	Pomoc	Brak pomocy
Polska	6 (11%)	47 (89%)
Angielska	22 (41%)	31 (59%)

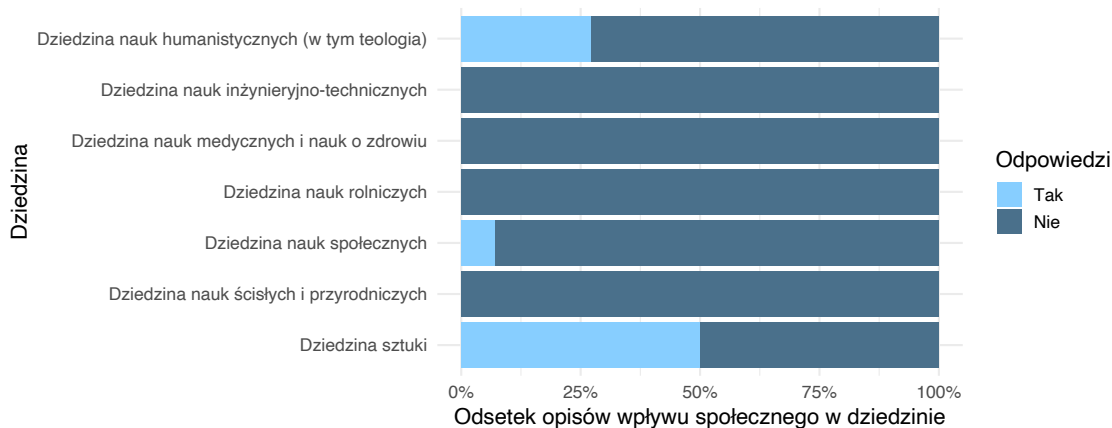
Jak pokazuje tabela 14, znacznie częściej korzystano z pomocy przy przygotowywaniu elementów opisu wpływu w języku angielskim (41%) niż w języku polskim (11%).

W przypadku opisów wpływu w języku polskim zgodnie z deklaracjami autorów pomoc dotyczyła:

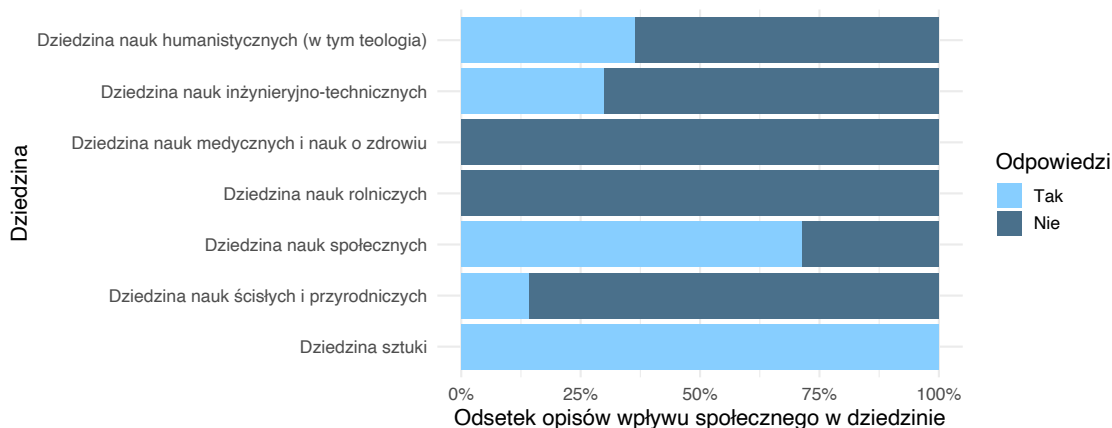
- konsultacji w zakresie Google Analytics,
- konsultacji w zakresie wyszukiwania i formułowania dowodów wkładu i wpływu społecznego,
- tłumaczenia opisu,
- udostępnienia dowodu.

Natomiast w przypadku opisów wpływu w języku angielskim pomoc dotyczyła:

- tłumaczenia opisu i dowodów,
- korekty językowej,
- wyszukiwania dowodów.

Rysunek 13. Korzystanie z usług zewnętrznych przy przygotowaniu polskiej wersji opisu wpływu

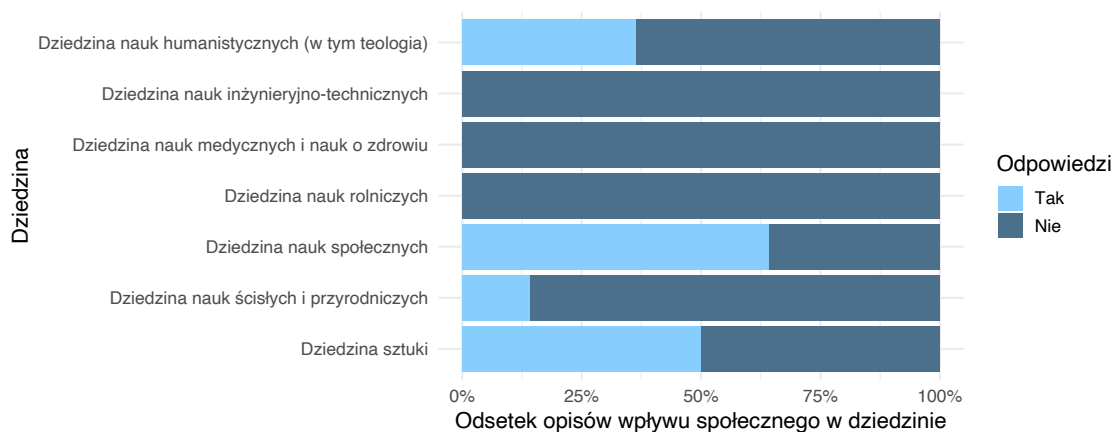

Rysunek 14. Korzystanie z usług zewnętrznych przy przygotowaniu angielskiej wersji opisu wpływu

Rysunki 13 i 14 pokazują, że w przypadku polskiej wersji opisu wpływu z usług zewnętrznych najczęściej korzystali autorzy w dziedzinie sztuki oraz dziedzinie nauk humanistycznych, natomiast w przypadku angielskiej wersji z usług zewnętrznych najczęściej korzystano w dziedzinie sztuki oraz dziedzinie nauk społecznych.

Dodatkowe koszty przygotowania opisów wpływu

Przy tworzeniu niektórych opisów wpływu poniesiono dodatkowe koszty. Istnienie takich kosztów zadeklarowali autorzy 16 opisów wpływu, natomiast większość, tj. autorzy 37 opisów, zadeklarowało ich brak. Odnotowano znaczące różnice w tym zakresie pomiędzy dziedzinami (rysunek 15).

Rysunek 15. Dodatkowe koszty przygotowania opisu wpływu

Respondenci, którzy zgłosili istnienie dodatkowych kosztów, najczęściej twierdzili, że środki wydatkowane były na tłumaczenia. Wielu autorów podawało kwotę tej usługi, która wahała się między 200 zł a 750 zł. Ponadto autorzy wymieniali:

- korektę językową, usługi native speaker'a,
- pozyskanie kopii elektronicznych publikacji niebędących w wolnym dostępie,
- skanowanie publikacji,
- podróże do instytucji współpracujących z podmiotem.

POSTAWY AUTORÓW OPISÓW WPŁYWU SPOŁECZNEGO

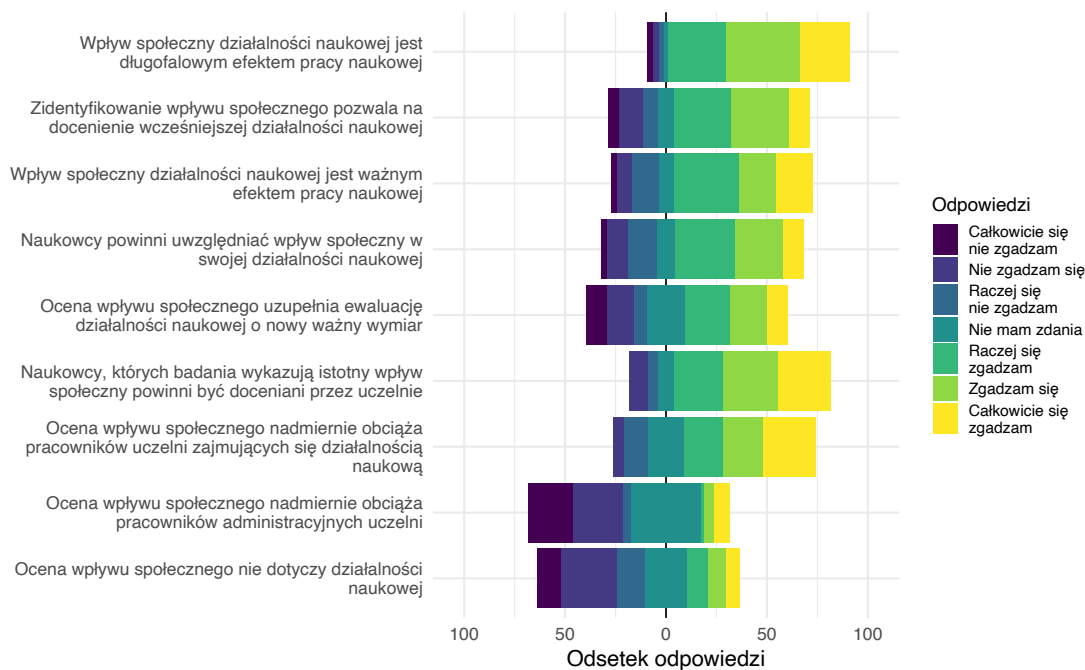
Druga część pierwszej ankiety pozwoliła dokonać pomiaru postaw autorów opisów (jeden opis mógł mieć więcej niż jednego autora) względem oceny wpływu społecznego jako nowego wymiaru ewaluacji działalności naukowej. Każdy z autorów wypełniał tę część tylko raz, co oznacza, że nie kierowano pełnej ankiety, obejmującej pomiar postaw, do autorów specjalnych opisów, którzy byli również autorami podstawowych opisów wpływu społecznego. Uzyskano odpowiedzi od 77 autorów opisów wpływu.

Tabela 15. Rozkład częstości autorów opisów wpływu społecznego

Dziedzina	Liczba odpowiedzi
Dziedzina nauk humanistycznych (w tym teologia)	12 (16%)
Dziedzina nauk inżynieryjno-technicznych	16 (21%)
Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu	3 (4%)
Dziedzina nauk rolniczych	8 (10%)
Dziedzina nauk społecznych	18 (23%)
Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych	12 (16%)
Dziedzina sztuki	8 (10%)

Postawy unikalnych autorów opisów wpływu względem twierdzeń dotyczących oceny wpływu społecznego mierzono na siedmiostopniowej skali Likerta (1 – całkowicie się nie zgadzam, 2 – nie zgadzam się, 3 – raczej się nie zgadzam, 4 – nie mam zdania, 5 – raczej się zgadzam, 6 – zgadzam się, 7 – całkowicie się zgadzam).

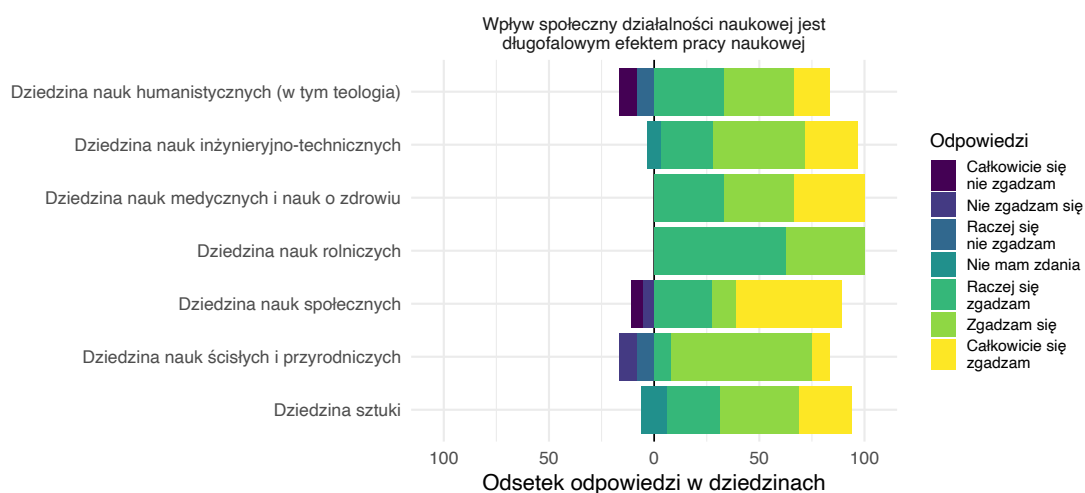
Rysunek 16 przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych od autorów.

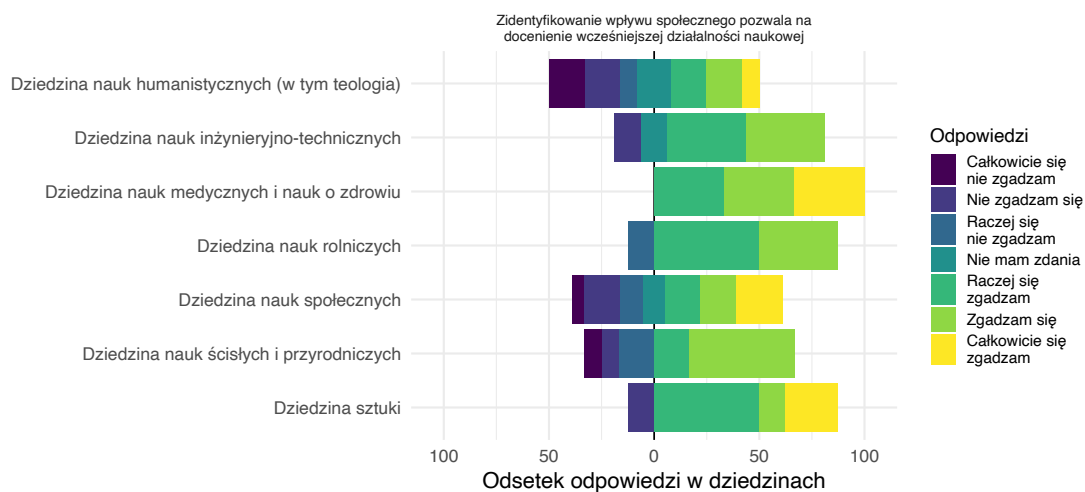
Rysunek 16. Postawy autorów względem oceny wpływu społecznego

Rysunek 16 pokazuje, że wielu autorów podziela opinie na temat pozytywnych aspektów wpływu społecznego. Prawie wszyscy pytani autorzy zgadzają się, że wpływ społeczny stanowi długofalowy efekt pracy naukowej. Większość autorów uważa, że wpływ społeczny jest ważnym efektem pracy naukowej, a jego zidentyfikowanie pozwala na docenienie wcześniejszej działalności naukowców. Większość autorów uważa, że naukowcy, których badania przyniosły korzyść społeczną, powinni być docenieni przez uczelnie. Ponad połowa autorów twierdzi, że naukowcy powinni uwzględniać wpływ społeczny w swojej działalności naukowej. Zdania są bardziej podzielone w temacie uznania oceny wpływu społecznego za nowy ważny wymiar w ewaluacji nauki. Autorzy w odmienny sposób oceniają wkład uczonych i pracowników administracji w prace związane z oceną wpływu społecznego. Większość respondentów uważa, że prace te stanowią nadmierne obciążenie dla pracowników naukowych uczelni. Jeżeli chodzi o obciążenie pracowników administracyjnych, to większość respondentów uważa, że prace te nie są nadmiernym obciążeniem dla tej grupy. Ponad połowa autorów wiąże ocenę wpływu społecznego z działalnością naukową.

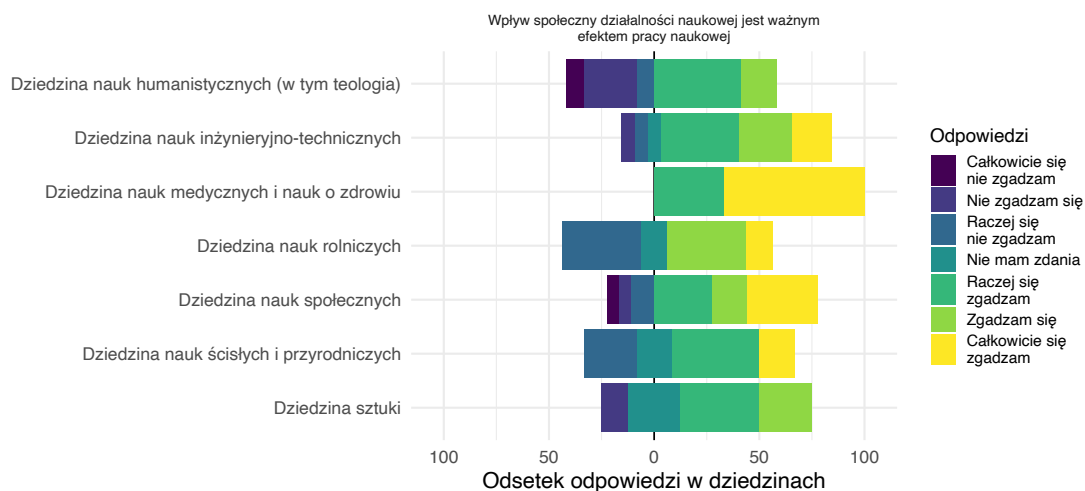
Rysunki 17–25 prezentują odpowiedzi autorów odnoszące się do poszczególnych twierdzeń w podziale na dziedziny.

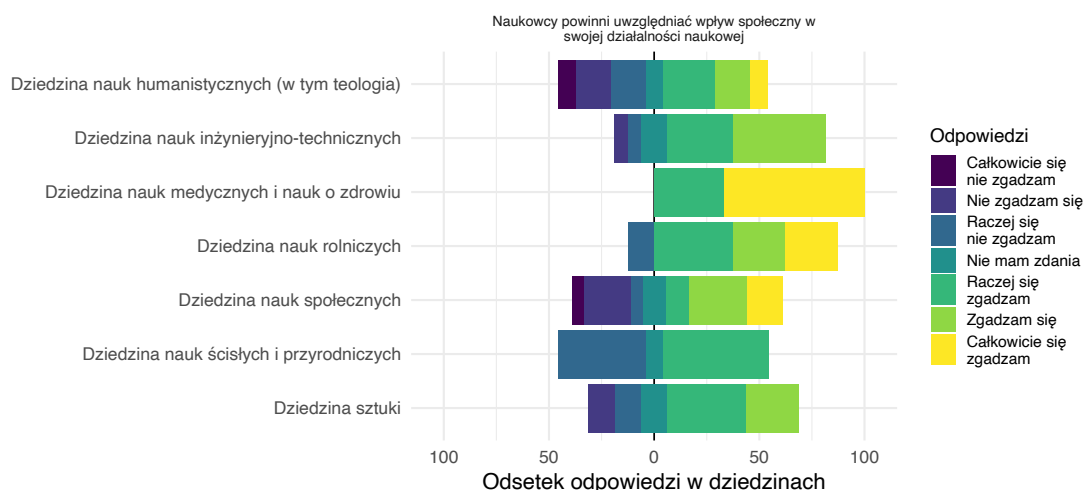
Rysunek 17. Postawy autorów względem twierdzenia „Wpływ społeczny działalności naukowej jest długofalowym efektem pracy naukowej”

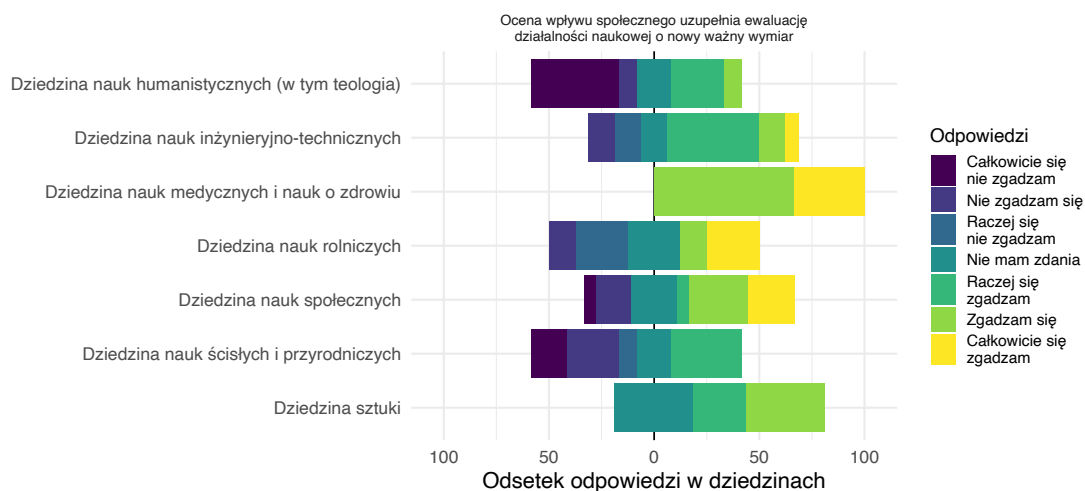
Rysunek 18. Postawy autorów względem twierdzenia „Zidentyfikowanie wpływu społecznego pozwala na docenienie wcześniejszej działalności naukowej”

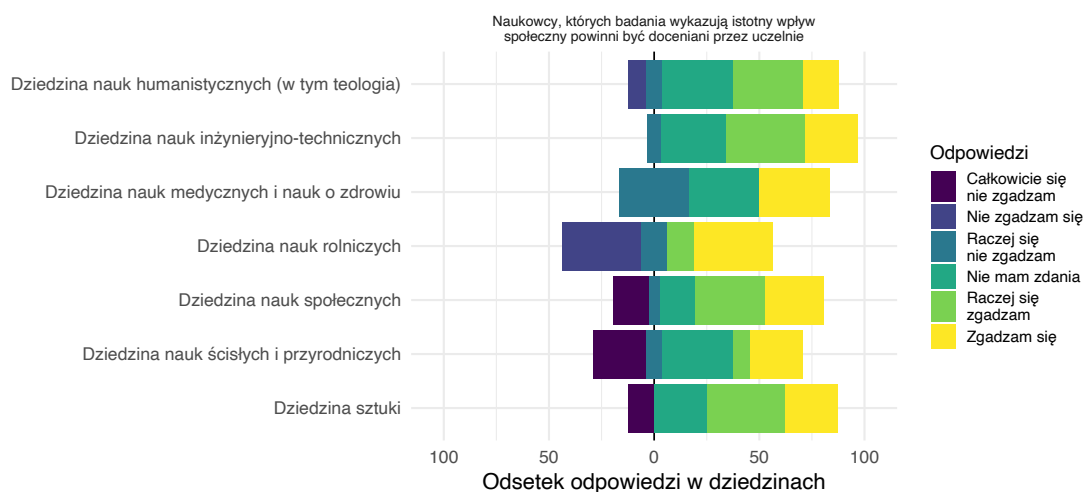
Rysunek 19. Postawy autorów względem twierdzenia „Wpływ społeczny działalności naukowej jest ważnym efektem pracy naukowej”

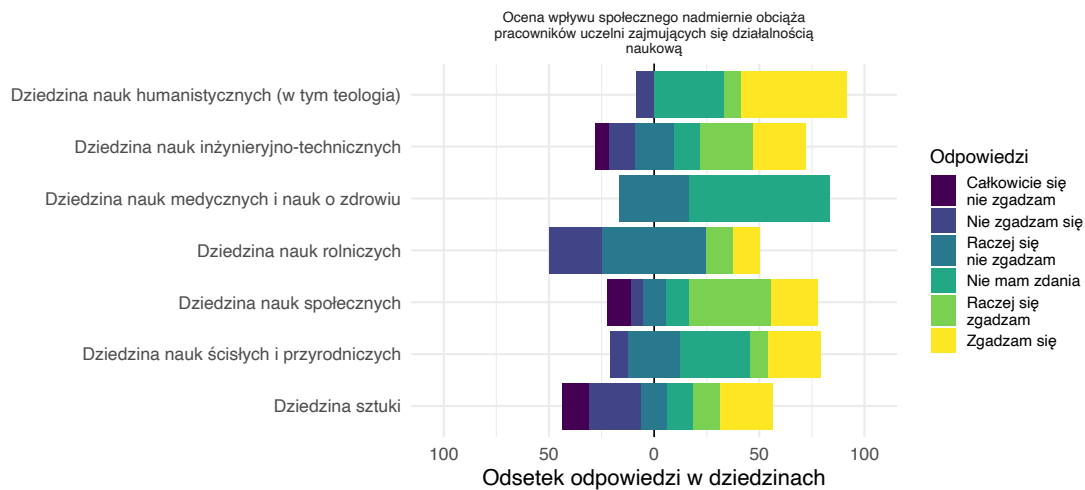
Rysunek 20. Postawy autorów względem twierdzenia „Naukowcy powinni uwzględnić wpływ społeczny w swojej działalności naukowej”

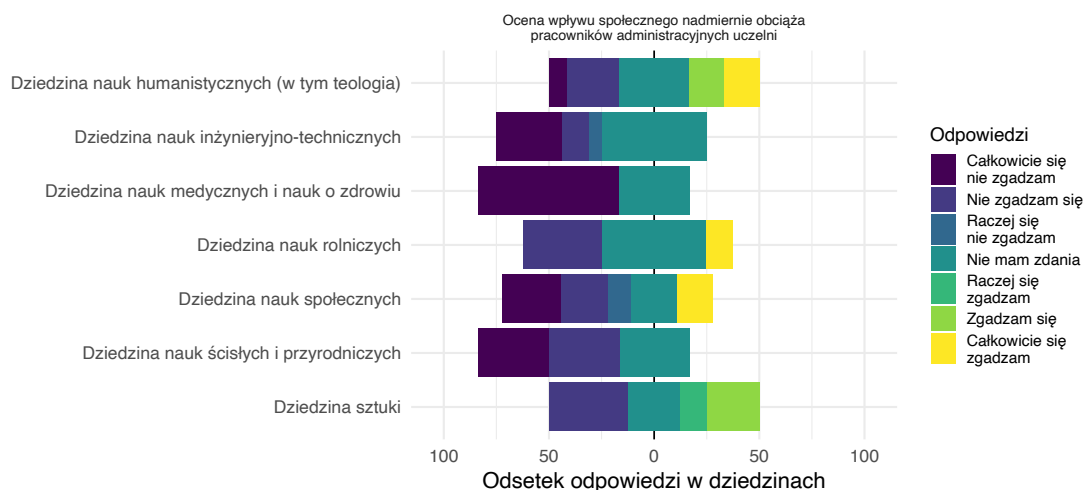
Rysunek 21. Postawy autorów względem twierdzenia „Ocena wpływu społecznego uzupełnienia ewaluację działalności naukowej o nowy ważny wymiar”

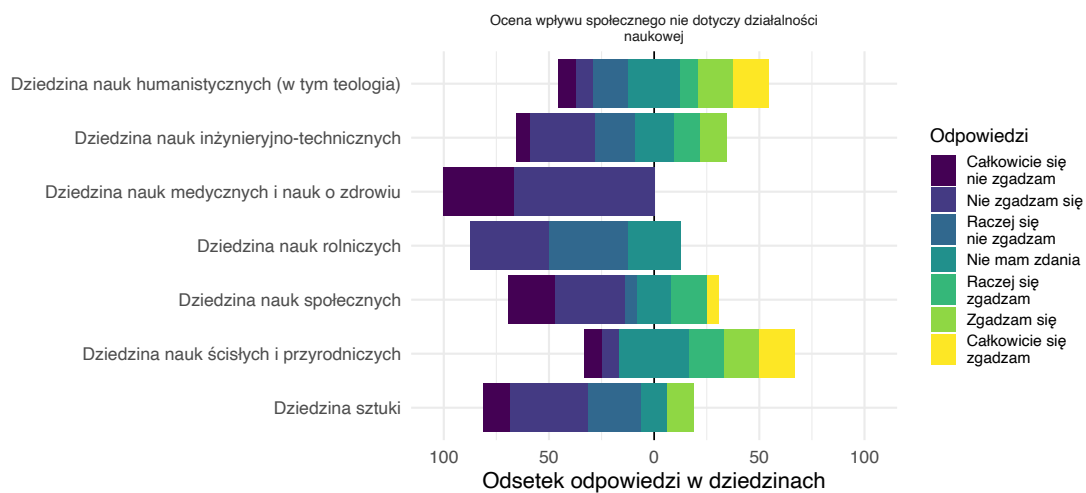
Rysunek 22. Postawy autorów względem twierdzenia „Naukowcy, których badania wykazują istotny wpływ społeczny, powinni być doceniani przez uczelnie”

Rysunek 23. Postawy autorów względem twierdzenia „Ocena wpływu społecznego nadmiernej obciążenia pracowników uczelni zajmujących się działalnością naukową”

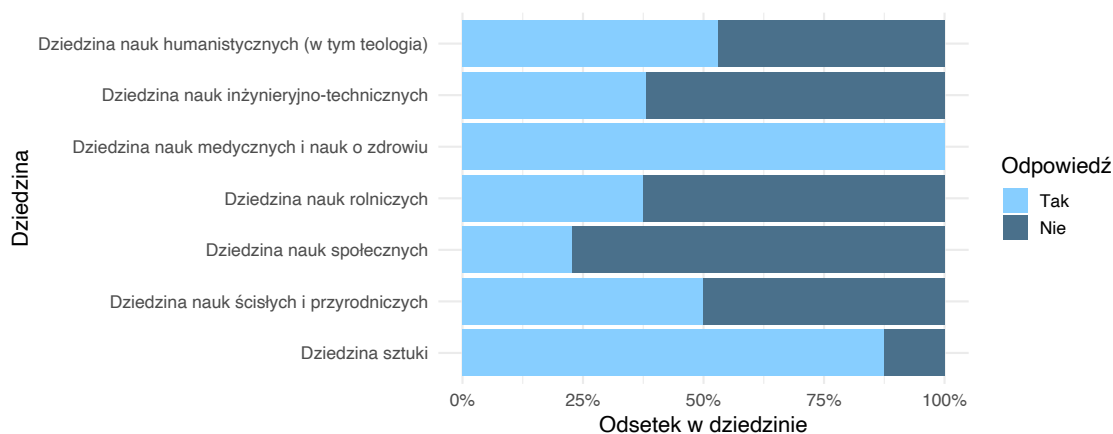
Rysunek 24. Postawy autorów względem twierdzenia „Ocena wpływu społecznego nadmiernej obciążenia pracowników administracyjnych uczelni”

Rysunek 25. Postawy autorów względem twierdzenia „Ocena wpływu społecznego nie dotyczy działalności naukowej”

OCZEKIWANIA WZGLĘDEM WYNIKU OCENY WPŁYWU SPOŁECZNEGO

W badaniach ankietowych zapytano autorów, czy przyznana liczba punktów jest zgodna z ich oczekiwaniami. Uzyskano odpowiedzi od 91 autorów. Ponad połowa ankietowanych, tj. 50 autorów, nie była zadowolona z wyniku oceny, uznając wynik za niezgodny z oczekiwaniami. Natomiast 41 autorów uznało wynik za oczekiwany. Rysunek 26 pokazuje różnice w zakresie zgodności oceny z oczekiwaniami autorów opisów wpływu w poszczególnych dziedzinach.

Rysunek 26. Zgodność oceny z oczekiwaniami

W dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu wszyscy autorzy twierdzili, że liczba przyznanych za ich opis punktów jest zgodna z oczekiwaniami. W dziedzinie sztuki takie zdanie miała większość autorów. W pozostały dziedzinach co najwyżej połowa autorów zgadzała się z wynikiem oceny. Najmniejszy odsetek autorów zadowolonych z wyniku oceny występował w dziedzinie nauk społecznych.

Wyodrębniono autorów, którzy twierdzili, że powinni uzyskać inną ocenę za przygotowane opisy wpływu. Zapytano, jaką liczbę punktów spodziewali się uzyskać w pierwszym etapie, tzn. nie włączając liczby punktów za interdyscyplinarność i przełomowość badań. Średnia spodziewana liczba punktów wynosiła $M = 77,2$, przy odchyleniu standardowym $SD = 22,4$ oraz medianie $Me = 70$ ($Min = 0$, $Max = 100$). Tabela 16 pokazuje, jak kształtowała się oczekiwana liczba punktów w poszczególnych dziedzinach.

Tabela 16. *Oczekiwana liczba punktów przyznanych w pierwszym etapie oceny*

Dziedzina	Min	Max	M	Me	SD
Dziedzina nauk humanistycznych (w tym teologia)	70	100	92,5	100	13,9
Dziedzina nauk inżynierijno-technicznych	70	100	81,5	70	15,2
Dziedzina nauk rolniczych	70	100	82	70	16,4
Dziedzina nauk społecznych	0	100	61,7	70	27,9
Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych	20	100	61,7	70	27,9
Dziedzina sztuki	70	70	70	70	N/A

Tabela 16 pokazuje, że w grupie autorów niezadowolonych z wyniku oceny największej przeciętnie liczby punktów, przyznawanych na podstawie oceny zakresu i zasięgu wpływu społecznego, spodziewali się autorzy reprezentujący dziedzinę nauk humanistycznych. Natomiast najniższe oczekiwania odnotowano wśród niezadowolonych autorów z dziedziny nauk społecznych oraz dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych.

W kolejnym kroku sprawdzono, którzy autorzy spodziewali się dodatkowych punktów za interdyscyplinarność i przełomowość badań będących podstawą wpływu społecznego. Do wyników zaprezentowanych powyżej dodano spodziewane dodatkowe punkty (20 pkt), uzyskując tym samym pełny obraz dotyczący spodziewanej liczby punktów uzyskanych łącznie w pierwszym i drugim etapie oceny. Średnia spodziewana łączna liczba punktów wynosiła $M = 85,6$, przy odchyleniu standardowym $SD = 26,9$ oraz medianie $Me = 90$ ($Min = 0$, $Max = 120$). Tabela 17 pokazuje, jak prezentował się rozkład oczekiwań w tym zakresie w poszczególnych dziedzinach.

Tabela 17. *Oczekiwana łączna liczba punktów uzyskanych w pierwszym i drugim etapie oceny w poszczególnych dziedzinach*

Dziedzina	Min	Max	M	Me	SD
Dziedzina nauk humanistycznych (w tym teologia)	70	120	105	110	18,5
Dziedzina nauk inżynierijno-technicznych	70	120	90,8	90	17,5
Dziedzina nauk rolniczych	70	120	94	90	18,2
Dziedzina nauk społecznych	0	120	78,2	70	31,7
Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych	20	100	61,7	70	27,9
Dziedzina sztuki	90	90	90	90	N/A

W kolejnym kroku nadal analizowano odpowiedzi autorów niezadowolonych z przyznanej liczby punktów. Od spodziewanej liczby punktów uzyskanej łącznie w pierwszym i drugim etapie oceny odjęto liczbę punktów, jaką opis wpływu uzyskał w ocenie pilotażowej. Jednostką analizy był nadal autor opisu wpływu. Okazało się, że średnia liczba punktów, stanowiących różnice między wynikiem oczekiwanym przez danego autora a faktycznym, wynosiła $M = 44,2$, przy medianie $Me = 35$ ($Min = 0$, $Max = 110$). Tabela 18 pokazuje, jak kształtowały się różnice między oczekiwaną a faktyczną oceną w obrębie poszczególnych dziedzin.

Tabela 18. Różnica między oczekiwaną a faktyczną liczbą punktów przyznanych w ramach pilotażowej oceny

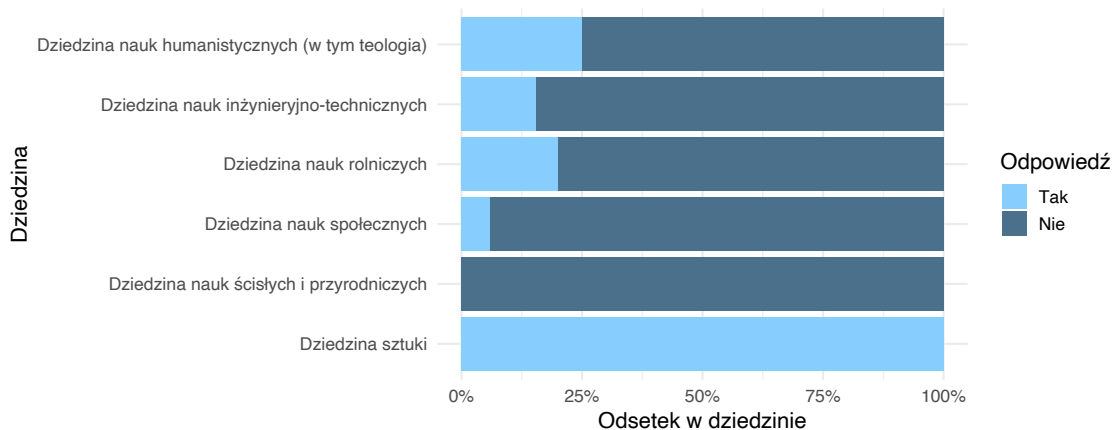
Dziedzina	Min	Max	M	Me	SD
Dziedzina nauk humanistycznych (w tym teologia)	30	110	73,1	72,5	24,3
Dziedzina nauk inżynierjno-technicznych	0	45	21,5	12,5	20
Dziedzina nauk rolniczych	30	75	46	45	18,5
Dziedzina nauk społecznych	0	100	52,1	50	26,8
Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych	10	65	31,7	27,5	18,3
Dziedzina sztuki	40	40	40	40	0

Tabela 18 pokazuje, że przeciętnie największa rozbieżność pomiędzy oczekiwaną a przyznaną oceną występowała w dziedzinie nauk humanistycznych oraz dziedzinie nauk społecznych, a więc w tzw. naukach miękkich. Znacznie mniejsze rozbieżności występowały w dziedzinach, które można zaliczyć do tzw. nauk twardych.

Adekwatność uzasadnień

Każdy z ekspertów był zobligowany do podania uzasadnienia swojej oceny. W analizie sprawdzono, czy autorzy, którzy nie byli zadowoleni z oceny, czyli udzielili odpowiedzi „nie” na pytanie o zgodność oceny z oczekiwaniami (zob. rysunek 26), uznali uzasadnienia ekspertów za nieadekwatne.

Większość takich autorów, bo aż 43 (86%), uznała uzasadnienia ekspertów za nieadekwatne. Jedynie 7 (14%) akceptowało sposób, w jaki eksperci uzasadnili przyznaną liczbę punktów. Rysunek 27 pokazuje, jak kształtowały się w tym zakresie różnice między dziedzinami.

Rysunek 27. Adekwatność uzasadnień do przyznanej oceny w podziale dziedziny (N = 50)

Rysunek 27 pokazuje, że jedynie w dziedzinie sztuki autorzy, którzy nie zgadzali się z przyznaną liczbą punktów, nie kwestionowali uzasadnień. W pozostałych dziedzinach większość autorów uznawała uzasadnienia za nieadekwatne do przyznanej oceny. Oznacza to, że autorzy, którzy nie byli zadowoleni z oceny, nie uznawali poprawności uzasadnień.

Poproszono autorów, aby napisali, na czym polegała nieadekwatność uzasadnień dostarczonych przez ekspertów.

13 autorów zwróciło uwagę na rozbieżność ocen i ich argumentacji. Dziwili się, że za ten sam opis przyznano im mocno odmienną liczbę punktów. W skrajnych przypadkach rozbieżność oznaczała, że jeden ekspert potwierdza istnienie wpływu, a drugi stwierdza, że wpływ nie wystąpił: „Otrzymane recenzje były skrajnie różne – jedna pozytywna, druga negatywna”. Część autorów twierdziła, że źródłem problemu jest nieprzygotowanie ekspertów do ewaluacji, które wyraża się m.in. w dowolnej interpretacji przepisów: „jak pokazują recenzje, są spore różnice w interpretacji tego, co jest dowodem, a co nie”.

12 autorów zwróciło uwagę na stosowanie w uzasadnieniach błędnych kryteriów. Wielu ekspertów skupiało się na ocenie jakości działalności naukowej zamiast na ocenie zasięgu i zakresu wpływu społecznego. Eksperci podejmowali decyzję o ocenie, kierując się prestiżem miejsca publikacji, jak w tym przypadku: „[w] ocenie wpływu [ekspert] wskazał, że publikacje bez IF są nieważne – co w przypadku oceny wpływu społecznego jest wierutną bzdurą”. Inni kwestionowali międzynarodowy zasięg wpływu na podstawie języka publikacji, wskazanych jako dowody działalności naukowej: „jeden z ekspertów wskazał, iż język publikacji (polski) wyklucza wpływ o zasięgu międzynarodowym”. Jeden z autorów wskazał, że ekspert „wprowadził swoje własne, dodatkowe kryteria oceny (...) to, co miało być oceniane osobno (interdyscyplinarność), zostało uwzględnione w ramach oceny zasadniczej”. We wskazanym przypadku faktycznie ekspert nie uznał wpływu społecznego (tj. przyznał 0 pkt), uzasadniając to brakiem interdyscyplinarności oraz przełomowego charakteru badań będących jego podstawą.

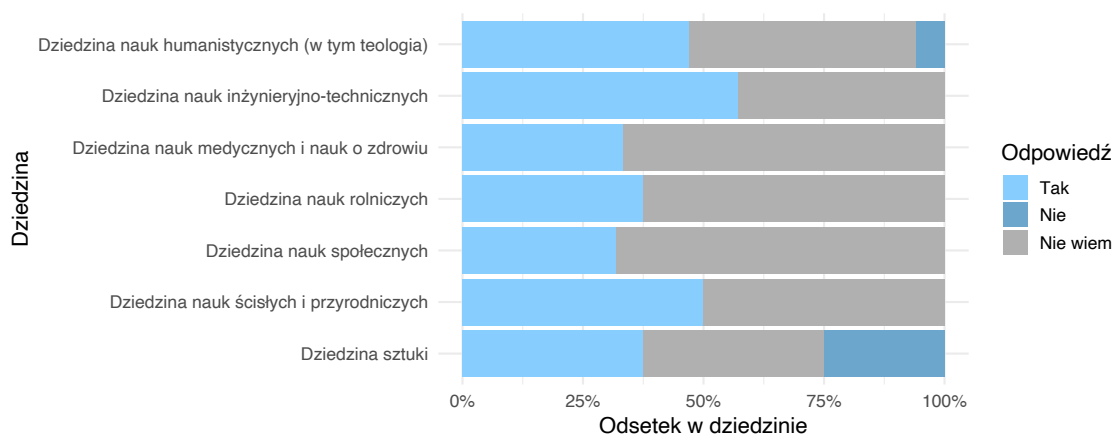
Ośmiu autorów twierdziło, że eksperci nie uznawali niektórych dowodów wpływu społecznego i dowodów działalności naukowej: „w ocenie negatywnej skrytykowana została jakość dowodów, na których m.in. przedstawiono informacje, których ekspert domaga się w swojej ocenie (np. liczba wejść na stronę)”. Natomiast w przypadku dowodów wkładu działalności naukowej – dwóch autorów twierdziło, że podstawą ich odrzucenia był rok publikacji: „[k]rytykowano osiągnięcia, dowody badań naukowych, sprzed okresu oceny, co jest niezgodne z rozporządzeniem. Zakwestionowane osiągnięcia powinny zostać uwzględnione w ocenie, a sama ocena nie została uzasadniona”.

Pozostałe wątpliwości autorów w zakresie uzasadnień dotyczyły m.in. niedostosowania oceny do specyfiki dyscypliny, niejednoznaczności oceny oraz powierzchowności. Jeden z autorów podsumował to następująco: „[u]zasadnienie nr 1 (przyznane 40 pkt) jest bardzo lakoniczne i liczy sobie siedem krótkich zdań. Takie uzasadnienie można napisać w ciągu pięciu minut, nie przykładając się zbytnio do lektury całości”.

Wykorzystanie opisu wpływu społecznego

Zapytano autorów o to, czy przygotowany opis wpływu zostanie wykorzystany we właściwej ewaluacji. Okazało się, że 40 (44%) autorów uważa, że opis zostanie wykorzystany, 3 (3%), że nie zostanie przekazany do ewaluacji, natomiast 48 (53%) autorów nie wie, jakie są w tym zakresie plany uczelni.

Rysunek 28 pokazuje, jak kształtowały się odpowiedzi autorów dotyczące wykorzystania przygotowanego w ramach pilotażu opisu wpływu we właściwej ewaluacji, w poszczególnych dziedzinach.

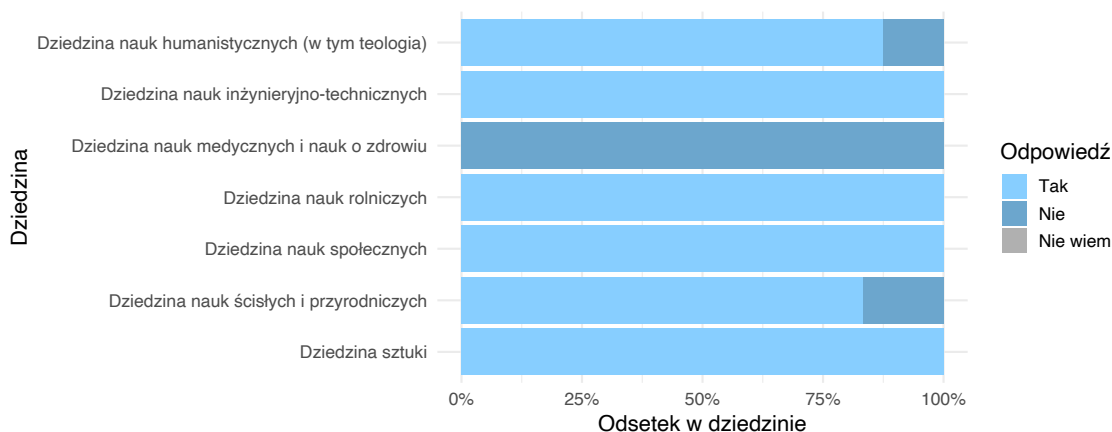

Rysunek 28. Wykorzystanie opisu wpływu we właściwej ewaluacji

Rysunek 28 pokazuje, że przedstawiciele dziedziny nauk inżynieryjno-technicznych, dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych oraz dziedziny nauk humanistycznych najczęściej deklarowali chęć wykorzystania we właściwej ewaluacji opisu wpływu przygotowanego w ramach pilotażu.

Ulepszenie opisu wpływu

W grupie autorów deklarujących wykorzystanie opisu wpływu z pilotażu we właściwej ewaluacji 37 osób twierdziło, że opis będzie ulepszany, a trzy sądziły, że dalsze prace nad opisem nie będą prowadzone. Rysunek 29 pokazuje, jak kształtowały się różnice w tym zakresie między dziedzinami.

Rysunek 29. Ulepszenie opisu wpływu

Poproszono autorów o doprecyzowanie, na czym będzie polegać ulepszenie opisu wpływu. Większość autorów wskazała na gromadzenie kolejnych dowodów, które udokumentują wpływ społeczny: „[p]odjęte będą działania mające na celu wybór lepszych dowodów wpływu (wskazujących na zasięg międzynarodowy wpływu)”. Znaczna liczba autorów planuje prace nad udoskonaleniem lub korektą tekstu: „[p]oszukiwanie zasadnych argumentów trafiających do odbiorców”. Liczna grupa planuje wprowadzanie zmian wynikających z analizy recenzji: „[u]zupełnienie opisów tak aby wyeliminować niejasności zgłaszane przez ekspertów”. Autorzy pisali również m.in. o potrzebie: podjęcia współpracy z różnymi podmiotami, rozwijania własnych kompetencji związanych z przygotowaniem opisu wpływu (poprzez analizę wzorcowych opisów).

CZĘŚĆ IV

ANALIZA JAKOŚCIOWA OPISÓW WPŁYWU I UZASADNIENÍ OCEN

10. Obszary wystąpienia wpływu społecznego
11. Udokumentowany związek między działalnością naukową a wpływem społecznym
12. Zasięg wpływu społecznego
13. Znaczenie wpływu społecznego
14. Interdyscyplinarność badań naukowych lub prac rozwojowych o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki

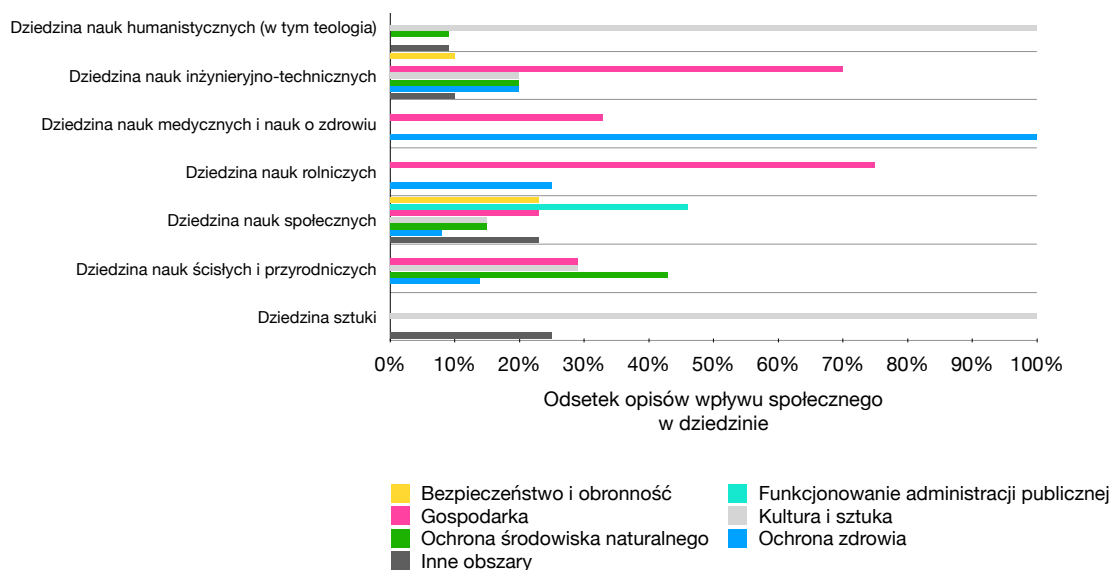
W tym rozdziale przedstawiono wyniki analizy jakościowej wszystkich 52 opisów wpływu oraz wszystkich 104 uzasadnień. Analizy przeprowadzono w celu pogłębienia zrozumienia wytworzonych w ramach pilotażu dokumentów. Niniejszy rozdział został przygotowany przez Ewę A. Rozkosz i autorów raportu.

10

OBSZARY WYSTĄPIENIA WPŁYWU SPOŁECZNEGO

W Rozporządzeniu z 22 lutego 2019 roku wskazano otwartą listę obszarów, których dotyczyć mogą opisy wpływu społecznego. Znajdują się na niej: bezpieczeństwo i obronność państwa, funkcjonowanie administracji publicznej, gospodarka, kultura i sztuka, ochrona środowiska naturalnego, ochrona zdrowia, a także inne czynniki wpływające na rozwój cywilizacyjny społeczeństwa. W badaniu pilotażowym nie zobowiązano autorów do wskazania w formularzu obszarów.

Każdy przygotowany w ramach pilotażu opis wpływu społecznego można przyporządkować do jednego lub kilku obszarów, np. „materiał badawczy stał się podstawą dalszych działań związanych z ochroną środowiska” lub poprzez powiązanie przedstawionej w opisie wpływu społecznego sfery działalności ludzkiej, której dotyczyć miała zmiana z obszarem z wyżej wskazanej listy. W 21 przypadkach wpływ identyfikowany był w obszarze kultury i sztuki, 16 opisów dotyczyło gospodarki, a po osiem opisów ochrony środowiska naturalnego i ochrony zdrowia. W 39 opisach wskazywano na jeden obszar, w siedmiu opisach dwa obszary, w czterech opisach zidentyfikowano trzy obszary, a jeden opis wskazywał na aż cztery obszary. W jednym opisie autorzy scharakteryzowali tylko wpływ wyników badań na świat akademicki, co jest niezgodne z przepisami Rozporządzenia z 22 lutego 2019 roku i w konsekwencji ten opis nie wskazywał żadnego obszaru. Obszary wpływu w rozbiciu na dziedziny przedstawia rysunek 30.

Rysunek 30. Obszary wystąpienia wpływu społecznego

UDOKUMENTOWANY ZWIĄZEK MIĘDZY DZIAŁALNOŚCIĄ NAUKOWĄ A WPŁYWEM SPOŁECZNYM

Każdy opis wpływu społecznego, zgodnie z § 23 pkt 1 Rozporządzenia z 22 lutego 2019 roku, powinien być sporządzony na podstawie dowodów tego wpływu mających w szczególności formę raportów, publikacji naukowych i cytowań w innych dokumentach lub publikacjach. W pilotażu podmiot zgłaszający opis wpływu społecznego był zobowiązany do udostępnienia elektronicznej wersji materiałów, które pełniły rolę dowodów. W procesie oceny stanowiły one podstawę do określenia, czy w istocie istniał związek między działalnością naukową podmiotu a opisanym wpływem społecznym, a jeżeli tak, to jaki był jego zasięg i znaczenie. Oznacza to, że eksperci powinni byli sprawdzić poprawność i adekwatność znajdujących się w opisie wpływu społecznego twierdzeń.

Analiza wykazała, że w 87 (84%) uzasadnieniach znalazło się odniesienie do dokumentów będących dowodami wkładu działalności naukowej i/lub wpływu społecznego. W 17 (16%) uzasadnieniach takiego odniesienia nie było. Nie stwierdzono w nich wprost, czy oceniane opisy wpływu społecznego są lub nie są udokumentowane lub jaka jest jakość załączonych dokumentów.

W 45 (43%) uzasadnieniach znajdowało się potwierdzenie poprawnego udokumentowania opisu wpływu społecznego. Większość uzasadnień zawierała informacje, że załączone dowody są „rzetelne i wiarygodne”, „bezdyskusyjne” czy „przekonujące”. W niektórych uzasadnieniach oceniający ograniczali się do stwierdzenia, że opis jest „udokumentowany”. Zdarzało się również, że eksperci przywoływali dowody przy stwierdzeniach dotyczących określonego aspektu oceny, np. oceny publikacji naukowych będących podstawą oceny wkładu działalności naukowej podmiotu: „[w]szelako dowody wpływu pozwalają mi wnosić o wysokiej jakości powyższych publikacji. Fakt ten wpłynął na moją ocenę (70 pkt)”.

Aż w 62 (60%) uzasadnieniach wybrzmiewały wątpliwości co do poprawności udokumentowania opisu wpływu społecznego. Często eksperci wskazywali na brak dowodów, które pozwoliłyby im dokonać oceny, np. „na podstawie przedstawionych dowodów trudno jest jednoznacznie stwierdzić zasięg ogólnonarodowy”. W wielu uzasadnieniach stwierdzano, że dowody nie potwierdzają w pełni twierdzeń ujętych w opisie wpływu społecznego, np. „nie udowodniono w wystarczającym stopniu, że prowadzona tam działalność angażowała [określenie grupy beneficjentów]”, „nie wykazano wystarczająco, że przeprowadzone badania miały charakter interdyscyplinarny”. Dokonywano tym samym stopniowania dowodów, wyróżniając te, które były poprawne, ale nie do końca przekonujące. Wielu ekspertów wyrażało wątpliwości do części dowodów, inne uznając za poprawne. Co więcej, jakość dowodów mogła być podstawą nieuznania związku między działalnością naukową podmiotu a wpływem społecznym lub też uznania, że jego zasięg i znaczenie są inne, niż sugerują to autorzy opisu wpływu społecznego.

W 17 (16%) uzasadnieniach znalazły się informacje o dowodach, które zdaniem ekspertów powinny być dostarczone. Niektóre uzasadnienia zawierały opis dowodów, których zdaniem oceniających zabrakło, np. „ze względu na brak bezpośredniego odniesienia do prowadzonych badań, publikacji/patentu zespołu w przedstawionych dowodach wpływu został oceniony na będący o zasięgu i znaczeniu krajowym”. Zdarzało się, że eksperci opisywali sposób, w jaki należało wytworzyć dowody, aby lepiej udokumentować przedstawiony wpływ społeczny, np. „[s]ugerowałbym dołączenie choćby dokumentacji fotograficznej oraz samego opisu tej specjalizacji. Być może udałoby się też zebrać opinie od uczestników tych zajęć”. Inni odnosili się do istniejących dokumentów, które ich zdaniem należało załączyć, np. „[n]iestety na serwerze (...) nie umieszczono w/w wytycznych, ale dostępne są one między innymi w polskim tłumaczeniu: [opis bibliograficzny]”.

W 13 (12%) uzasadnieniach oceniający wyrazili na podstawie dokumentów swoje wątpliwości co do rzeczywistego wkładu podmiotu w działalność naukową będącą podstawą wpływu społecznego, np. „[p]rzedstawione dowody wpływu naukowego na wpływ społeczny zasadniczo są dobre, ale nie do końca wskazują na ewaluowany podmiot, jako ten, którego badania były kluczowe do opracowania [nazwa produktu]”. Co ciekawe, w przypadku jednego uzasadnienia oceniający wskazał tę wątpliwość jako podstawę obniżenia oceny: „dowody 2, 3, 4 wskazują na inicjatorów i liderów tych zmian. I w każdym przypadku jest to [nazwa organizacji], a nie [nazwa uczelni], co jednoznacznie wskazuje na jej wiodącą rolę w tych badaniach. Z tego powodu, chociaż wpływ społeczny ma zasięg i znaczenie krajowe, to jednak udział [nazwa uczelni] w tym osiągnięciu oceniam niżej z wyżej wymienionych powodów”.

ZASIĘG WPŁYWU SPOŁECZNEGO

Analiza wykazała, że kryterium zasięgu posłużono się w 86 uzasadnieniach. W 18 uzasadnieniach nie znalazło się żadne odniesienie do zasięgu wpływu społecznego, połowa z nich przyznawała 0 pkt. Oznacza to, że w dziewięciu uzasadnieniach nie odniesiono się do zasięgu wpływu społecznego, choć kryterium to powinno być podstawą dla liczby przyznanych punktów.

Cechy geograficzne użyto w 62 uzasadnieniach. Większość autorów posługiwała się wprost terminem „zasięg” i cechami z rozporządzenia, np. „Jeśli chodzi o zasięg prezentowanych działań, można uznać, że jest on maksymalnie regionalny”. Niektórzy autorzy oceniali geograficzny zasięg, określając zasięg produktu przedstawionego w opisie wpływu, np. „Wytyczne są obowiązującym w całej Europie dokumentem dotyczącym leczenia pacjentów”, miejsce zamieszkania lub narodowość beneficjentów, np. „Zasięg wpływu społecznego i jego znaczenie obejmuje społeczeństwo polskie”.

Cechy niegeograficzne użyto w dziewięciu uzasadnieniach. Ich autorzy pisali, że zasięg jest „duży”, „spektakularny”, „ograniczony” lub nie precyzowali cech zasięgu, np. „Opis wpływu społecznego przedstawia w sposób adekwatny i wyczerpujący zakres, zasięg i beneficjentów wpływu oraz korzyści społeczne z działalności naukowej”.

W 15 uzasadnieniach znalazło się odniesienie do liczby odbiorców, osób lub instytucji będących beneficjentami wpływu społecznego. Najczęściej polegało to na użyciu liczby, np. „Liczba zwiedzających, przekraczająca pół miliona ma być dowodem na duży wpływ społeczny badań”. W niektórych uzasadnieniach zarzucano brak informacji o liczbie odbiorców, np. „nie podano liczby wejść”. Pojedyncze uzasadnienia odnosiły się do wielkości grupy odbiorców, wskazując, czy jest ona duża, szeroka, wąska, np. „dotyczącym jedynie wąskiej grupy członków [nazwa organizacji]”.

O formach współpracy między podmiotem zgłaszającym wpływ społeczny a organizacjami, instytucjami lub nieformalnymi grupami odbiorców wspomniano w 10 uzasadnieniach. Eksperti bądź wskazywali nazwę współpracownika, np. „Badania prowadzone we współpracy z firmą [nazwa firmy], finansowane w ramach projektu [nazwa agencji finansującej] są doskonałym przykładem na współpracę”, bądź podkreślali fakt nawiązania współpracy, np. „Prace realizowane są we współpracy i przy udziale partnerów zagranicznych”.

W 19 znalazły się rozważania nad potencjalnym zasięgiem wpływu społecznego. Niektórzy eksperci zwracali uwagę na możliwe poszerzenie się zasięgu, np. „Oceniając pozytywnie to osiągnięcie, trzeba podkreślić jego regionalny charakter. Być może dalsze badania nad tym narzędziem pozwolą je wprowadzić do obiegu ogólnopolskiego, a potem międzynarodowego”. Inni podkreślali trudności związane z oszacowaniem przyszłego zasięgu wpływu: „trudno wyrokować o zasięgu oddziaływania tych badań i horyzoncie czasowym ich potencjalnego wykorzystania”.

Zaledwie w trzech uzasadnieniach oceniający szacowali zasięg, odwołując się do komercjalizacji produktu wytworzonego przez oceniany podmiot, np. „Rozwiązanie zastosowała firma produkująca [nazwa produktu] z siedzibą w [nazwa miasta]”.

W trzech uzasadnieniach połączono zasięg wpływu społecznego z językiem dostarczonych dowodów, np. „Z uwagi na to, że wyniki opisywanej działalności badawczej publikowane są wyłącznie w języku polskim, trudno mówić o ich międzynarodowym znaczeniu i zasięgu”.

ZNACZENIE WPŁYWU SPOŁECZNEGO

Wyniki analizy wykazały, że tym kryterium oceny posłużono się w 66 uzasadnieniach. 38 uzasadnień nie zawierało żadnej refleksji nad znaczeniem wpływu społecznego.

Określenie znaczenia za pomocą cech geograficznych znalazło wyraz w 29 uzasadnieniach. To pokazuje, że terytorialny wymiar znaczenia jest trudny do określenia. W uzasadnieniach, w których występował ten wzór najczęściej, termin „znaczenie” występował tuż obok „zasięgu”, np. „przy bardziej rozbudowanych dowodach (...) dałoby się udowodnić jego zasięg i znaczenie międzynarodowe”. Być może eksperci traktowali te kryteria jako odnoszące się do miejsca wystąpienia wpływu społecznego, rozumiejąc tym samym znaczenie jako zasięg.

Cechami niegeograficznymi posłużyli się eksperci w 46 uzasadnieniach. Często eksperci uznawali po prostu, że dany wpływ był znaczący lub nieznaczący społecznie, np. „[p]rojekt wychodzi naprzeciw potrzebom różnych środowisk społecznych i zawodowych, w związku z czym jego wpływ społeczny jest znaczący”, „wpływ o zasięgu międzynarodowym ma nieistotne znaczenie”. Wielu ekspertów łączyło znaczenie wpływu społecznego z jego praktycznością, użytecznością, przydatnością czy nawet szlachetnością, np. „mają one niewielkie znaczenie praktyczne”. Zdarzało się, że eksperci stopniowali znaczenie, np. „[p]rzedstawione działania mają charakter o niewielkim znaczeniu”.

W 18 uzasadnieniach eksperci jasno deklarowali, dlaczego uznają dany projekt za istotny, znaczący. Jaskrawym tego przykładem jest opinia: „Projekt wychodzi naprzeciw potrzebom różnych środowisk społecznych i zawodowych, w związku z czym jego wpływ społeczny jest znaczący”.

11 uzasadnień obejmowało rozważania nad potencjalnym wzrostem znaczenia zaprezentowanego wpływu społecznego: „[w] dalszej perspektywie wyniki badań mogą być istotne dla ochrony środowiska, zmniejszenia emisji szkodliwych substancji, redukcji zużycia paliw”.

Podobnie jak w przypadku zasięgu autorzy uzasadnień również łączyli znaczenie z językiem dowodów. Taki wzór zaobserwowano w trzech uzasadnieniach, np. „[m]onografia napisana jest w języku polskim, zatem (...) nie może być uznana za dzieło o międzynarodowym zasięgu i znaczeniu”.

INTERDYSCYPLINARNOŚĆ BADAŃ NAUKOWYCH LUB PRAC ROZWOJOWYCH O PRZEŁOMOWYM ZNACZENIU DLA ROZWOJU NAUKI

Eksperti mieli możliwości przyznania dodatkowych 20 pkt tym opisom, których autorzy wykażą, że badania naukowe lub prace rozwojowe będące podstawą wpływu społecznego były interdyscyplinarne i miały przełomowe znaczenie dla rozwoju nauki.

Przeanalizowano 58 uzasadnień. Były to uzasadnienia dotyczące oceny opisów wpływu społecznego, których autorzy wypełnili odpowiednią część formularza. Podane w analizie odsetki odnoszą się do tego zawężonego zbioru uzasadnień.

Analiza wykazała, że 35 uzasadnień zawierało odniesienie do interdyscyplinarności badań naukowych lub prac rozwojowych o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki. Natomiast w 23 uzasadnieniach oceniający nie odnieśli się w żaden sposób do tych cech. Wśród uzasadnień nieodnoszących się do interdyscyplinarności i przełomowego znaczenia badań lub prac rozwojowych zaledwie sześć uzasadnień przyznawało 0 pkt i w ich przypadku było uzasadnione – naszym zdaniem – pominięcie rozważań nad przyznaniem lub nieprzyznaniem dodatkowych 20 pkt. Pozostałe uzasadnienia takich rozważań nie zawierały, choć powinny.

Interdyscyplinarność działań podmiotu potwierdzono w 18 uzasadnieniach. W tej grupie znajdowały się uzasadnienia, które łączyły interdyscyplinarność z dyscyplinami reprezentowanymi przez członków zespołów badawczych, np. „[p]rzedstawione do oceny działania mają niewątpliwie interdyscyplinarne charakter opierając się na współpracy między psychologami, kognitywistami, neuronaukowcami, informatykami i projektantami testów wspieranych komputerowo” lub wskazywały na zdolność poruszania się danego badacza po różnych dyscyplinach, np. „[j]ego prace mają wyraźny charakter interdyscyplinarne – łączą [nazwa dziedziny] z nowoczesnymi technologiami”. Niektórzy eksperci ograniczali się zaś jedynie do stwierdzenia, że wyniki badań mają charakter interdyscyplinarne.

O przełomowym znaczeniu wyników prowadzonych przez podmiot prac mowa była w zaledwie trzech uzasadnieniach, np. „opis wpływu dotyczy badań w pełni innowacyjnych i przełomowych”.

W 15 uzasadnieniach oceniający stwierdzali, że działalność podmiotu nie była interdyscyplinarna. Najczęściej po prostu ograniczali się do zanegowania interdyscyplinarności badań. W jednym uzasadnieniu oceniający wykluczył interdyscyplinarność z uwagi na brak triangulacji metod badawczych, a w innej z uwagi na prowadzenie badań na pograniczu dwóch dyscyplin: „[n]ie wykazano wystarczająco, że przeprowadzone badania miały charakter interdyscyplinarne, choć były prowadzone na pograniczu dwóch dyscyplin”.

Na brak przełomowego znaczenia działalności naukowej lub rozwojowej podmiotu zwrócono uwagę w 19 uzasadnieniach. Najczęściej ograniczało się to do stwierdzenia, że badania nie były przełomowe, np. „[d]ziałalność naukowa nie ma przełomowego znaczenia dla rozwoju nauki”. Zdarzało się jednak, że ekspert uzasadniał swoją ocenę, np. brakiem danych bibliometrycznych dowodzących przełomowości: „nie wykazano w wystarczający sposób jego przełomowości, wskaźników bibliometrycznych, które by uzasadniały przyznanie dodatkowych punktów za przełomowe znaczenie dla rozwoju nauki”.

CZĘŚĆ V

UZASADNIENIA REKOMENDACJI

REKOMENDACJA A: WDROŻENIE AKCJI INFORMACYJNEJ

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Komisja Ewaluacji Nauki powinny rozpocząć szeroką akcję informacyjną dotyczącą zasad i sposobu oceny wpływu działalności naukowej na społeczeństwo i gospodarkę.

Uzasadnienie: Ocena wpływu społecznego zostanie przeprowadzona w Polsce po raz pierwszy. Instytucje naukowe oraz naukowcy nie mieli do tej pory doświadczenia z przygotowaniem tego typu dokumentacji. W trakcie trwania pilotażu zespół projektowy spotkał się z wieloma pytaniami dotyczącymi wszystkich aspektów związanych z przygotowaniem poprawnych opisów wpływu. Zarówno w czasie szkoleń przeprowadzonych w ramach pilotażu na każdej uczelni biorącej w nim udział, jak i drogą mailową zadawanych było wiele pytań. Autorzy raportu uważają, że przygotowanie poprawnego opisu wpływu tylko na podstawie lektury rozporządzeń jest bardzo trudnym zadaniem. W związku z tym rekomenduje się przygotowanie przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Komisję Ewaluacji Nauki oficjalnego podręcznika dla ewaluowanych podmiotów oraz podręcznika dla ewaluatorów, podobnie jak miało to miejsce w przypadku pilotażu. Ponadto rekomenduje się przeprowadzenie serii szkoleń z odpowiednio długimi sesjami pytań i odpowiedzi dla różnych środowisk.

REKOMENDACJA B: WDROŻENIE FORMULARZA DO OPISU WPLYWU Z OGRANICZENIEM LICZBY ZNAKÓW

W badaniu pilotażowym zaproponowano formularz wraz ze wskazanym limitem znaków, który uczestnicy badania pozytywnie ocenili. Struktura rekomendowanego formularza oraz limity znaków są następujące:

1. Tytuł opisu wpływu: (maksymalnie 150 znaków ze spacjami)
2. Obszar wpływu: (pole jednokrotnego wyboru) <ul style="list-style-type: none">• Gospodarka• Funkcjonowanie administracji publicznej• Ochrona zdrowia• Kultura i sztuka• Ochrona środowiska naturalnego• Bezpieczeństwo i obronność państwa• Inne czynniki wpływające na rozwój cywilizacyjny społeczeństwa
3. Streszczenie: (maksymalnie 1000 znaków ze spacjami)
4. Wkład działalności naukowej: (maksymalnie 3500 znaków ze spacjami)
5. Dowody wkładu działalności naukowej: (maksymalnie pięć referencji do dokumentów/publikacji z lat 1996–2020 ze wskazaniem głównych autorów, którzy byli pracownikami ewaluowanego podmiotu zgłaszającego opis wpływu, oraz okresu prowadzenia badań, których wynikami są wskazywane dowody wkładu działalności naukowej)
6. Charakterystyka wpływu społecznego: (maksymalnie 6000 znaków ze spacjami)
7. Dowody wpływu: (maksymalnie pięć dowodów z lat 2017–2020 wraz z datą powstania dowodu oraz ze streszczeniem dla dowodów w języku innym niż angielski – maksymalnie 2000 znaków ze spacjami)

Uzasadnienie: Wielu ekspertów zgłaszało postulat uzupełnienia formularza opisu wpływu społecznego o streszczenie, które pozwoliłoby szybko zapoznać się z głównymi тезami przedstawionymi przez autorów opisu. W związku z tym rekomenduje się uzupełnienie formularza wykorzystywanego w pilotażu o dodatkowe pole o objętości ograniczonej do 1000 znaków ze spacjami.

W związku z rekomendacją H rekomenduje się dodanie pola „Obszar wpływu” w postaci zamkniętej listy zawierającej wymienione w Rozporządzeniu z 22 lutego 2019 roku obszary wpływu. Wprowadzenie tego pola pozwoli na przeprowadzenie oceny we w miarę jednorodnych grupach oraz przypisanie ekspertów o odpowiednich kompetencjach.

REKOMENDACJA C: REKOMENDOWANIE UJEDNOLICONEGO STYLU BIBLIOGRAFICZNEGO

Dowody wkładu naukowego oraz dowody wpływu powinny być opisane z wykorzystaniem standardu APA 7 (American Psychological Association: 7th Edition).

Uzasadnienie: W pilotażu nie narzucono żadnego stylu opisu bibliograficznego publikacji naukowych oraz dowodów wpływu. W przypadku publikacji naukowych autorzy nie mieli problemu z ich opisaniem, jednak w przypadku dowodów wpływu społecznego pojawiło się wiele pytań o to, jak powinny być one opisane. Z tego powodu rekomenduje się wykorzystanie w formularzu opisu wpływu stylu APA 7, który umożliwi opisanie wszelkiego typu dokumentów, w tym tzw. szarej literatury, nagrań audio oraz audio-wideo, wpisów z mediów społecznościowych, dzieł sztuki (zarówno wystawionych w muzeum, jak i na stronach internetowych muzeów), wystaw sztuki, rekomendacji medycznych, zbiorów danych. Więcej informacji: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references/examples>

REKOMENDACJA D: URUCHOMIENIE CENTRALNEGO SYSTEMU ZBIERANIA DOWODÓW WPŁYWU I WKŁADU NAUKOWEGO

Dowody wkładu naukowego (najczęściej artykuły lub książki w formacie PDF) oraz dowody wpływu społecznego (publikacje w formacie PDF, materiały audio i wideo) powinny być zbierane w jednym centralnym systemie utrzymywanym przez Ośrodek Przetwarzania Informacji i być dostępne do wglądu dla ekspertów. Należy wprowadzić ograniczenie maksymalnego rozmiaru przesyłanych plików (np. 500 MB). Dostęp do dowodów jest bardzo ważnym elementem zapewniającym wiarygodność opisów wpływu oraz niezbędnym elementem pozwalającym ekspertom na podjęcie merytorycznej oceny.

Uzasadnienie: Łatwy i nieograniczony dostęp do dowodów wkładu naukowego oraz, co jeszcze ważniejsze, do dowodów wpływu społecznego jest krytycznym elementem związanym z efektywną oceną wpływu społecznego jako ważnego elementu ewaluacji. Ekspert musi mieć możliwość zweryfikowania stwierdzeń zawartych w opisach wpływu. Niezapewnienie dostępu do dowodów sprawi, że ewaluowane podmioty będą mogły z większą swobodą podejść do interpretacji materiałów przedstawionych jako dowody, np. poprzez nieuzasadnione nadinterpretowanie na swoją korzyść faktów wskazywanych przez bardzo często niedostępne w Internecie dowody wpływu.

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ośrodek Przetwarzania Informacji ma już doświadczenie w tym zakresie. W poprzednich ewaluacjach w 2013 i w 2017 roku instytucje naukowe dostarczały już np. skany faktur na potrzeby oceny praktycznych efektów działalności naukowej i artystycznej.

REKOMENDACJA E: EKSPERCI POWINNI REPREZENTOWAĆ RÓŻNE ŚRODOWISKA, RÓWNIEŻ POZAAKADEMICKIE

Na ekspertów powinni zostać powołani zarówno naukowcy, jak i osoby spoza środowiska akademickiego. Pożądaną sytuacją jest ocena każdego opisu wpływu przez jedną osobę ze środowiska akademickiego i jedną spoza przy jednoczesnym założeniu, że jeden z tych ekspertów jest ekspertem zagranicznym.

Kandydatury na ekspertów powinny być zgłaszane w szerokim i otwartym naborze przez ewaluowane podmioty oraz organizacje reprezentujące środowiska zdefiniowane w rozporządzeniu jako obszary wpływu społecznego. Dla przykładu Naczelna Izba Lekarska mogłaby zgłaszać kandydatury, gdyż jednym z obszarów wpływu społecznego zdefiniowanego w rozporządzeniu jest ochrona zdrowia. Taka procedura zapewni możliwość osiągnięcia wysokiego stopnia zaufania środowiska naukowego do procesu oceny eksperckiej.

Uzasadnienie: Grono ekspertów oceniających opisy wpływu powinno reprezentować jak najbardziej różnorodne środowiska, zarówno pod względem dystrybucji geograficznej i reprezentowanej dyscypliny, jak i doświadczenia zawodowego i pozaakademickiego. Jest to szczególnie ważne przy opisach wpływu, które z natury rzeczy dotyczą efektów odnoszących się do świata pozaakademickiego. Pilotaż pokazał, że eksperci ze świata akademickiego mają duże doświadczenie i dobrze się czują w zakresie oceny wkładu działalności naukowej. Natomiast ocena wpływu społecznego powinna skupiać się głównie na aspektach pozaakademickich, dlatego powoływanie ekspertów spoza tego grona jest uzasadnione. Ponadto powoływanie obowiązkowo jednego eksperta zagranicznego pozwoli pełniej uchwycić międzynarodowy wpływ prowadzonych w polskich instytucjach badań naukowych.

REKOMENDACJA F: PRZESZKOLENIE EKSPERTÓW OCENIAJĄCYCH OPISY WPŁYWU

Wielkim wyzwaniem stojącym przed Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Komisją Ewaluacji Nauki jest przeszkolenie ekspertów oceniających opisy wpływu. Pilotaż pokazał, że wielu naukowcom trudno jest wyjść poza dobrze im znane ramy oceny działalności typowo naukowej i spojrzeć szerzej na efekty pozanaukowe. Właściwe zbudowanie postaw poprzez szkolenie ekspertów będzie kluczowym zadaniem z punktu widzenia jakości uzyskiwanych ocen.

Uzasadnienie: Ocena wpływu społecznego będzie przeprowadzona w Polsce po raz pierwszy. Prawdopodobnie jedynie nieliczni eksperci będą mieli doświadczenie w ocenie wpływu społecznego, która ma zdecydowanie inny charakter niż ocena grantów naukowych. Szkolenie będzie miało na celu nie tylko zapoznanie ekspertów z tym nowym kryterium, ale również zbudowanie spójnego systemu oceny, w którym niezależnie od siebie pracujący eksperci będą dokonywać podobnych interpretacji stwierdzeń zawartych w opisach wpływu oraz przyznawać podobne oceny.

Ekspersi wspólnie z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Komisją Ewaluacji Nauki powinni wypracować spójne interpretacje przepisów prawnych, np. od kiedy można mówić, że opis ma zasięg krajowy lub międzynarodowy, kiedy można uznać, że znaczenie jest znikome lub przełomowe.

W pilotażu jeden z opisów wpływu charakteryzował wpływ badań naukowych tylko na świat akademicki, nie odnosząc się do żadnego ze wskazanych w rozporządzeniu obszarów, co przesądza o tym, że ten opis wpływu powinien być otrzymać 0 pkt. Tymczasem jeden z recenzentów przyznał więcej niż 0 pkt, chociaż w uzasadnieniu można przeczytać: „Aktualnie trudno wyrokować o zasięgu oddziaływania tych badań i horyzoncie czasowym ich potencjalnego wykorzystania”.

REKOMENDACJA G: ZAPEWNIENIE ZBALANSOWANEGO DOBORU EKSPERTÓW DO OCENY OPISU WPLYWU

Opisy wpływu powinny być oceniane przez ekspertów ze środowiska akademickiego, którzy należą do dziedziny, ale nie do dyscypliny, której dotyczy oceniany opis. Nauki teologiczne powinny być oceniane wspólnie z naukami humanistycznymi. Należy zwrócić uwagę, że w ocenie opisu wpływu najważniejszy jest wpływ społeczny, a nie badania naukowe będące jego podstawą.

Uzasadnienie: Ekspersi z dyscypliny najczęściej dość dobrze znają własne środowisko oraz preferują określone metodyki badawcze, subdyscypliny czy obszary naukowe. Tymczasem w ocenie eksperckiej powinno się unikać wpływu czynników pozamerytorycznych i konfliktu interesów wynikających z tych preferencji.

REKOMENDACJA H: OCENA OPISÓW WPLYWÓW W GRUPACH DOTYCZĄCYCH TYCH SAMYCH TYPÓW OBSZARÓW WPLYWU

Każdy z opisów wpływu będzie poświęcony wpływowi na przynajmniej jeden z siedmiu obszarów wpływu wymienionych w Rozporządzeniu z 22 lutego 2019 roku: gospodarkę, funkcjonowanie administracji publicznej, ochronę zdrowia, kulturę i sztukę, ochronę środowiska naturalnego, bezpieczeństwo i obronność państwa, inne czynniki wpływające na rozwój cywilizacyjny społeczeństwa. Ewaluowany podmiot musi wybrać jeden dominujący obszar. Rekomenduje się, aby na podstawie deklaracji ewaluowanego podmiotu przydzielać ekspertom do oceny opisy wpływu społecznego dotyczące tej samej grupy obszaru wpływu. Tak, aby ekspert oceniał głównie np. opisy dotyczące wpływu na ochronę środowiska naturalnego.

Uzasadnienie: Każdy z obszarów wpływu ma inną charakterystykę oraz parametry, które powinny być brane pod uwagę przy ocenie opisu wpływu. W związku z tym pogrupowanie opisów wpływu według obszarów pozwoli wyspecjalizować się w danym obszarze. Zakłada się, że ekspert otrzyma do oceny opisy wpływów, które będą do siebie zbliżone, dzięki czemu łatwiej będzie mu skalibrować przyznawane oceny. Dzięki podzieleniu opisów wpływu na obszary łatwiej też będzie dobierać ekspertów ze świata pozaakademickiego, lepiej wykorzystując ich kompetencje.

REKOMENDACJA I: WDROŻENIE PANELI EKSPERCKICH I PROCEDURY UZGADNIANIA UZASADNIENIA

Zdecydowanie rekomenduje się wprowadzenie paneli eksperckich wraz z procedurą uzgadniania jednego wspólnego uzasadnienia oraz jednej wspólnej oceny punktowej. Wynika to z występującej w pilotażu dużej rozbieżności ocen oraz częściowej sprzeczności uzasadnień. Uzgodnienia ocen powinny odbywać się w czasie posiedzenia panelu ekspertów.

Uzasadnienie: Badania pilotażowe pokazały, że oceny punktowe przyznawane przez ekspertów w trybie przedstawionym w Rozporządzeniu z 22 lutego 2019 roku mogą być bardzo rozbieżne, w trzech przypadkach różnice ocen tego samego opisu wpływu wynosiły 100 pkt.

Omówienie w trakcie panelu eksperckiego dwóch skrajnie różnych opinii ekspertów oraz skorzystanie z doświadczenia pozostałych ekspertów, którzy są członkami panelu, powinno pozwolić na ujednoczenie sposobu interpretacji stwierdzeń zawartych w opisach wpływu oraz doprowadzić do uzgodnienia stanowiska, które byłoby zbieżne z ocenami przyznanymi porównywalnym opisom wpływu.

Proponujemy wdrożenie pięcioetapowej procedury oceny eksperckiej.

Etap 1: Do każdego opisu wpływu wyznaczanych jest dwóch ekspertów, w tym jeden sprawozdawca. Zakładając, że do oceny będzie około 2900 opisów wpływu społecznego, będzie potrzebnych około 200 ekspertów.

Etap 2: Eksperci przygotowują niezależnie od siebie stanowisko odnośnie oceny. Każdy z ekspertów będzie miał 30 dni na przygotowanie około 30 stanowisk.

Etap 3: Sprawozdawca uzyskuje dostęp do roboczego stanowiska drugiego eksperta.

Etap 4: Zebranie panelu składającego się z trzech członków KEN oraz sprawozdawców spraw omawianych w czasie posiedzenia panelu. Panelowi przewodniczy członek KEN. W czasie panelu sprawozdawca przedstawia robocze stanowiska obu ekspertów, następnie rozpoczyna się dyskusja nad sprawą. Na tej podstawie panel uzgadnia ostateczną ocenę.

Etap 5: Sprawozdawca przygotowuje ostateczne uzasadnienie na minimum 800 znaków, uwzględniając dwa robocze stanowiska oraz wnioski z dyskusji w czasie panelu.

REKOMENDACJA J: ZMIANA SKALI OCENY ORAZ WPROWADZENIE OBOWIĄZKU WIELOWYMIAROWEGO UZASADNIENIA OCENY

Oceniane powinny być dwa kryteria: *zasięgu geograficznego* i *znaczenia dla grupy odbiorców*, a ocena końcowa powinna być sumą punktów uzyskanych z tych dwóch kryteriów.

W każdym kryterium można przyznać od 0 do 50 pkt, tak aby było możliwe docenienie zarówno wpływu społecznego o ograniczonym znaczeniu, lecz o międzynarodowym zasięgu, jak i wpływu społecznego o przełomowym znaczeniu, lecz o lokalnym zasięgu. Docenianie wpływu jednostek naukowych na ich najbliższe otoczenie społeczno-gospodarcze i kulturowe powinno być istotnym celem polityki naukowej.

W kryterium *zasięgu geograficznego* przyznaje się:

- od 41 do 50 pkt – w przypadku wpływu społecznego o międzynarodowym zasięgu,
- od 31 do 40 pkt – w przypadku wpływu społecznego o krajowym zasięgu,
- od 21 do 30 pkt – w przypadku wpływu społecznego o regionalnym zasięgu,
- od 11 do 20 pkt – w przypadku wpływu społecznego o lokalnym zasięgu,
- od 0 do 10 pkt – w przypadku wpływu społecznego o marginalnym zasięgu.

W kryterium *znaczenia dla grupy odbiorców* przyznaje się:

- od 41 do 50 pkt – w przypadku wpływu społecznego o przełomowym znaczeniu,
- od 31 do 40 pkt – w przypadku wpływu społecznego o kluczowym znaczeniu,
- od 21 do 30 pkt – w przypadku wpływu społecznego o istotnym znaczeniu,
- od 11 do 20 pkt – w przypadku wpływu społecznego o ograniczonym znaczeniu,
- od 0 do 10 pkt – w przypadku wpływu społecznego o znikomym znaczeniu.

W uzasadnieniu należy odnieść się do obu kryteriów, a w kryterium *znaczenia dla grupy odbiorców* powinno się uwzględnić: (1) *moc związku wkładu działalności naukowej z deklarowanym wpływem społecznym potwierdzającym rolę jednostki w wytworzeniu wpływu o danym znaczeniu* oraz (2) *siłę dowodów wpływu społecznego świadcząca o znaczeniu wpływu*.

Uzasadnienie: Skala oceny jest jednym z ważniejszych elementów istotnie wpływających na jakość całego procesu oceny eksperckiej. Zastosowana skala oceny powinna spełniać następujące postulaty:

1. Umożliwić ekspertom odniesienie się do kryteriów,
2. „Skalibrować ekspertów”, tak aby za podobne osiągnięcia były przyznawane podobne oceny.
3. Dać możliwość ekspertom przyznawania różnej wartości punktowej opisom wpływu o podobnym znaczeniu i zasięgu. Na przykład ekspert powinien mieć możliwość przyznania większej liczby punktów za opis wpływu, którego zasięg geograficzny dotyczy 12 województw, niż opis wpływu, który obejmuje cztery województwa.

W związku z powyższym rekomenduje się przyznawanie osobnej oceny za kryterium dotyczące *zasięgu geograficznego* oraz osobną ocenę za *znaczenie dla grupy odbiorców*. Ocena końcowa powinna być sumą ocen za poszczególne kryteria. Dzięki sumowaniu ocen uzyskujemy możliwość docenienia wpływu, który ma ogromne znaczenie dla lokalnej społeczności i w związku z tym ma niewielki zasięg geograficzny.

Autorzy niniejszego raportu uważają, że ocena wpływu społecznego powinna doceniać wpływ lokalny i krajowy, jednocześnie dając pewną premię za osiągnięcia, które mają zasięg globalny.

Zastosowanie progów w obu kryteriach pozwoli łatwiej skalibrować oceny ekspertom. Tak aby jeden ekspert nie przyznawał wszystkich ocen w zakresie górnych 10% skali, a drugi nie korzystał tylko z dolnej jej połowy.

Na koniec, zawarta w rekomendacji propozycja możliwości przyznawania punktów w określonym przedziale dla danego poziomu zasięgu i znaczenia pozwoli przyznać opisom wpływu, które ledwo się kwalifikują do danego poziomu, liczbę punktów inną niż tym, które ten poziom ze znacznym zapasem przekraczają.

REKOMENDACJA K: REZYGNACJA ZE ZWIĘKSZENIA O 20 LICZBY PUNKTÓW ZA INTERDYSCYPLINARNE BADANIA O PRZEŁOMOWYM ZNACZENIU DLA ROZWOJU NAUKI

Dodatkowe 20 pkt za interdyscyplinarne badania o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki są niepotrzebne. Oba pojęcia, tj. interdyscyplinarność i przełomowość, dotyczą badań naukowych, a nie wpływu społecznego, i w związku z tym nie powinny być oceniane w ramach tego kryterium. Ponadto pojęcie przełomowości badań jest dyskusyjne i – jak pokazały badania pilotażowe – niezwykle trudne do obiektywnej oceny i uzasadnienia.

Uzasadnienie: Autorzy raportu uważają, że w kryterium dotyczącym oceny wpływu społecznego nie powinny być mieszane dwa odrębne porządki: naukowy i porządek dotyczący wpływu społecznego. Chociaż przedstawienie wcześniej przeprowadzonych badań naukowych w ramach danej dyscypliny w ewaluowanym podmiocie jest niezbędnym elementem opisu wpływu, to jednak ta część opisu wpływu ma znaczenie głównie faktograficzne i nie odnosi się bezpośrednio do oceny przyznawanej przez eksperta w zakresie zasięgu i znaczenia.

Pomimo to dodatkowe punkty w myśl Rozporządzenia z 22 lutego 2019 roku można używać za naukowe aspekty opisu wpływu. W ocenie wpływu społecznego znaczenie ma przede wszystkim to, jak wyniki wpłynęły na dobrostan szeroko rozumianego świata pozaakademickiego. Tymczasem interdyscyplinarność i przełomowy charakter badań dotyczą tylko świata akademickiego i nie mają, zdaniem autorów raportu, bezpośredniego związku z wpływem społecznym. Nie umniejsza to znaczenia interdyscyplinarności badań, która w wielu przypadkach prowadzi do wyników o większej doniosłości lub wręcz o przełomowym charakterze, niemniej jednak interdyscyplinarność i przełomowość są odpowiednio docenione w pozostałych kryteriach ewaluacji. Dla przykładu interdyscyplinarność jest premiowana poprzez przyznanie 100% przeliczeniowej wartości punktowej wieloautorskiego artykułu dla artykułu, który charakteryzuje się całkowitą wartością punktową większą lub równą niż 100 oraz w przypadku monografii, jeśli została wydana przez wydawnictwo ujęte na drugim poziomie Wykazu wydawnictw naukowych.

REKOMENDACJA L: REZYGNACJA Z DODATKOWYCH OPISÓW WPLYWU

Dodatkowe opisy wpływu (np. dotyczące projektów architektonicznych czy monografii) są zgodne z definicją tzw. zwykłych opisów wpływu i dlatego nie ma konieczności ich wyodrębniania. Należy odpowiednio rozszerzyć katalog dopuszczonych dowodów wkładu naukowego, np. o projekty architektoniczne czy działalność spółki spin-off.

Uzasadnienie: Lektura przygotowanych tzw. specjalnych opisów wpływu oraz spostrzeżenia autorów i ekspertów wskazują, że nie ma różnicy w przygotowaniu oraz w późniejszej ocenie tych dodatkowych opisów wpływu. Ponadto Rozporządzenie z 22 lutego 2019 roku słusznie – zdaniem autorów raportu – nie wprowadza żadnej premii z tytułu przygotowania

takiego specjalnego opisu wpływu. W związku z tym w celu uproszczenia systemu rekomenduje się rezygnację z rozróżnienia opisów wpływu na obowiązkowe oraz specjalne.

REKOMENDACJA Ł: OBNIŻENIE WAGI KRYTERIUM WPŁYWU SPOŁECZNEGO

Ze względu na to, że wpływ społeczny jest zupełnie nowym kryterium w polskim systemie ewaluacji jakości działalności naukowej, powinien odgrywać mniejszą rolę w ostatecznej ocenie dyscypliny w instytucji naukowej w najbliższej ewaluacji. Rekomenduje się, aby udział ten był na poziomie 10% całkowitej oceny. Przez kolejne lata instytucje naukowe oswoją się z tym kryterium oraz będą mogły aktywniej działać w obszarze osiągnięcia wpływu społecznego oraz ten wpływ na bieżąco dokumentować.

Uzasadnienie: Zdaniem autorów niniejszego raportu uzyskiwanie wpływu rezultatów działalności naukowej na świat pozaakademicki jest niezmiernie ważne i instytucje naukowe powinny w przyszłości poświęcać więcej uwagi temu aspektowi. Niemniej jednak z uwagi na to, że do tej pory w Polsce nie dyskutowano szerzej o wpływie społecznym jako kryterium ewaluacji oraz nie podejmowano systematycznych działań mających na celu wspieranie transferu rezultatów naukowych do świata pozaakademickiego, ważność kryterium oceny wpływu społecznego w trakcie ewaluacji w 2022 roku powinna być ograniczona.

Dlatego też waga tego kryterium powinna zostać ustalona na poziomie 10% całej oceny w najbliższej ewaluacji. Biorąc pod uwagę obecną pozycję naukową Polski, autorzy niniejszego raportu uważają, że obniżenie wagi wpływu społecznego powinno skutkować odpowiednim podniesieniem wagi kryterium „Poziom naukowy prowadzonej działalności”.

REKOMENDACJA M: JEDEN DOWÓD WKŁADU DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ LUB WPŁYWU SPOŁECZNEGO TO JEDEN PLIK

Każdy z dowodów powinien być przedstawiony za pomocą tylko jednego pliku wgrywanego do centralnego systemu utrzymywanego przez Ośrodek Przetwarzania Informacji. Dowody nie mogą być kompresowane, np. w formacie ZIP lub RAR.

Uzasadnienie: Badanie pilotażowe pokazało, że brak jasno zdefiniowanej zależności między dowodem wpływu a plikiem zawierającym ten dowód wpływu pozwolił na zgłaszanie dowodów wpływu w różnorodny sposób, np. jako jeden dowód wpływu był wskazany katalog zawierający kilkanaście plików muzycznych stanowiących części jednego nagrania. Natomiast opis bibliograficzny nie odnosił się do plików, ale do całości, na którą one się składały. Dlatego też, biorąc pod uwagę skalę procesu ewaluacyjnego, pożądane jest, aby jednostka mogła zgłosić do pięciu plików jako dowody wkładu działalności naukowej i do pięciu plików jako dowody wpływu społecznego.

ZAŁĄCZNIKI

KWESTIONARIUSZE ANKIET

* pytania obowiązkowe

Nakład pracy

1. Czy przygotowanie przez Państwa zespół opisu wpływu rozpoczęło się przed startem niniejszego pilotażu?*

- tak
- nie

Podpowiedź: Mogły to być dyskusje na temat wyboru tematyki, próby zidentyfikowania wpływu społecznego będącego rezultatem działalności naukowej pracowników, rozpoczęcie zbierania dowodów wpływu.

2. Jeżeli 1 – tak:

Proszę o wskazanie miesiąca, w którym prace się rozpoczęły.*

- lipiec 2018
- sierpień 2018
- wrzesień 2018
- październik 2018
- listopad 2018
- grudzień 2018
- styczeń 2019
- luty 2019
- marzec 2019
- kwiecień 2019
- maj 2019
- czerwiec 2019
- lipiec 2019
- sierpień 2019
- wrzesień 2019
- październik 2019

3. Ile osób było zaangażowanych w przygotowanie opisu wpływu?*

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- więcej niż 10

4. Ile godzin całemu zespołowi zajęło przygotowanie opisu wpływu?*

Formularz opisu wpływu społecznego

5. Czy liczba znaków w formularzu opisu wpływu była dopasowana do wprowadzanych danych?*

Za mała – powinna być dozwolona większa liczba znaków	Odpowiednia liczba znaków	Za duża – powinna być dozwolona mniejsza liczba znaków	Odpowiedź dostępna tylko dla autora nieukończonego opisu wpływu:	Nie mam zdania – pole nie zostało wypełnione
135 znaków ze spacjami na wprowadzenie tytułu opisu wpływu społecznego				
3500 znaków ze spacjami na wprowadzenie opisu wkładu działalności naukowej				
500 znaków ze spacjami na wprowadzenie opisu bibliograficznego pojedynczego dowodu wkładu działalności naukowej				
2000 znaków ze spacjami na wprowadzenie streszczenia opisującego dowód wkładu działalności naukowej w języku angielskim				
6000 znaków ze spacjami na wprowadzenie opisu charakterystyki wpływu społecznego				
500 znaków ze spacjami na wprowadzenie opisu bibliograficznego pojedynczego dowodu wpływu społecznego				
2000 znaków ze spacjami na wprowadzenie streszczenia opisującego dowód wpływu społecznego w języku angielskim				
1500 znaków ze spacjami na wprowadzenie uzasadnienia interdyscyplinarności działalności naukowej o przełomowym znaczeniu dla rozwoju nauki				

6. Inne uwagi dotyczące wypełniania formularza opisu wpływu społecznego:

Przygotowanie opisu wpływu społecznego

7. Czy przygotowując wersję polską opisu wpływu społecznego, korzystali Państwo z usług zewnętrznych ekspertów lub konsultantów?*

- tak
- nie

Na przykład: wyszukiwanie dowodów, korekta tekstu, napisanie opisu, tłumaczenie opisu.

8. Jeżeli 7 – tak:

Jaki charakter miała pomoc udzielona przez zewnętrznych ekspertów lub konsultantów?*

9. Czy przygotowując wersję angielską opisu wpływu społecznego, korzystali Państwo z usług zewnętrznych ekspertów lub konsultantów?

- tak
- nie

Na przykład: wyszukiwanie dowodów, korekta tekstu, napisanie opisu, tłumaczenie.

10. Jeżeli 9 – tak:

Jaki charakter miała pomoc udzielona przez zewnętrznych ekspertów lub konsultantów?*

11. Czy ponieśli Państwo dodatkowe koszty związane z przygotowywaniem opisu wpływu?

- tak
- nie

12. Jeżeli 11 – tak:

Proszę o scharakteryzowanie rodzaju oraz wysokości poniesionych kosztów.

Postawy wobec oceny wpływu społecznego działalności naukowej

13. Postawy wobec oceny wpływu społecznego działalności naukowej*:

	Całkowicie się zgadzam	Zgadzam się	Raczej się zgadzam	Nie mam zdania	Raczej się nie zgadzam	Nie zgadzam się	Całkowicie się nie zgadzam
Wpływ społeczny działalności naukowej jest długofalowym efektem pracy naukowej							
Zidentyfikowanie wpływu społecznego pozwala na docenienie wcześniejszej działalności naukowej							
Wpływ społeczny działalności naukowej jest ważnym efektem pracy naukowej							
Naukowcy powinni uwzględniać wpływ społeczny w swojej działalności naukowej							
Ocena wpływu społecznego uzupełnia ewaluację działalności naukowej o nowy ważny wymiar							
Naukowcy, których badania wykazują istotny wpływ społeczny, powinni być doceniani przez uczelnie							
Ocena wpływu społecznego nadmiernie obciąża pracowników uczelni zajmujących się działalnością naukową							
Ocena wpływu społecznego nadmiernie obciąża pracowników administracyjnych uczelni							
Ocena wpływu społecznego nie dotyczy działalności naukowej							

14. Pytanie dostępne tylko dla autora nieukończonego opisu wpływu:

Jaki był powód nieprzekazania wszystkich danych dla tego opisu wpływu?*

* pytania obowiązkowe

Postawy wobec wyników oceny Pana opisu wpływu

1. Czy uzyskana ocena opisu wpływu społecznego jest zgodna z Państwa oczekiwaniami?*

- tak
- nie

2. Jeżeli 1 – nie:

Jaką liczbę punktów oczekiwali Państwo uzyskać (nie uwzględniając dodatkowych punktów za interdyscyplinarność i przełomowość badań)?*

- 0
- 20
- 40
- 70
- 100

3. Jeżeli 1 – nie:

Czy oczekiwali Państwo, że uzyskają dodatkowe 20 pkt za interdyscyplinarność i przełomowość badań?*

- tak
- nie

4. Czy Pana zdaniem uzasadnienia są adekwatne do przyznanej oceny?*

- tak
- nie

5. Dlaczego uzasadnienia nie są adekwatne?

Działania po zakończeniu pilotażu

6. Czy przedstawiony w ramach pilotażu opis wpływu społecznego zostanie wykorzystany podczas ewaluacji w 2021 roku?

- tak
- nie
- nie wiem

7. Jeżeli 6 – tak:

Kto będzie wypełniał docelowy formularz opisu wpływu społecznego?

- ja lub współautor tego opisu wpływu społecznego
- inne osoby
- nie wiem

8. Jeżeli 6 – tak lub nie wiem:

Czy pracują Państwo nad ulepszeniem tego opisu wpływu społecznego?

- tak
- nie

9. Jeżeli 8 – tak:

Na czym będą polegały dalsze prace?

10. Jeżeli 8 – tak:

Czy gromadzą Państwo kolejne dowody do tego opisu wpływu społecznego?

- tak
- nie

11. Jeżeli 8 – tak:

Czy planują Państwo skorzystanie z pomocy konsultantów lub ekspertów przy ulepszeniu tego opisu wpływu społecznego?

- tak
- nie

12. Jeżeli 11 – tak:

Na czym ma polegać ta pomoc?